

MAGYAR

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Taxa postală plătită
aprobării: Dir. Gen. P.

ROMANIA

LEU-POSTA

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptalajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Törv. lajstromszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr. Gyáriás Elemér

Chamberlain további felhatalmazásért visszarepült Londonba

Pénteken este már minisztertanácson számolt be a német államfővel folytatott tanácskozásáról. — Runcimant és titkárát is Londonba rendelték

Uj rendezési terv merült fel Chamberlain és Hitler találkozója nyomán

Berlinből jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök és Hitler vezérkancellár világtörténelmi jelentőségű találkozója iránt az egész világon feszült érdeklődés nyilvánult meg. Az angol miniszterelnök németországi találkozásáról az alábbi érdekesítő részleteket jelentik:

Chamberlain Münchenbe való megérkezése alkalmával a repülőtéren Ribbentrop német külügyminiszter, Henderson berlini angol nagykövet és Dirckson londoni német nagykövet várták. Chamberlain Ribbentropmal és Hendersonnal együtt autóba ült és a müncheni pályaudvarra hajtatott, ahol az előkelő vendégre már várakozott a német kormány külön vonata. A pályaudvart ebből az alkalomból pompásan feldíszítették. A külön vonatonál egy tábornok tartományi kormányzó és

Wagner államminiszter várták Chamberlain. akit elkísértek Berchtesgadenbe. Miután a különvonat ide megérkezett, Chamberlain a Grand Hotelbe hajtatott, ahol rövid ideig tartózkodott, majd gépkocsin a német előkelőségek kíséretében Obersalzbergbe utazott.

A gépkocsi pontosan 4 óra 55 perckor állt meg Hitler Obersalzbergi villája előtt. A Berghof villánál és lépcsőházában Hitler személyi őrségének egy százada állt sorfalat. Hitler a villa lépcsőjén állt, mikor az előkelő vendégeket hozó gépkocsi a villához érkezett. Majd szívélyes mozdulattal megindult Chamberlain felé, akivel melegen kezefogott, azután a villába kíserte. A hatalmas előcsarnokban már megterítve várta Chamberlaint öt órai teára a pompásan feldíszített asztal. Tea közben Hitler és Chamberlain megbeszéltek tanácskozásuk követendő rendjét.

Történelmi órák az Obersalzbergi villában. Hitler és Chamberlain két és fél óras tanácskozása

A tanácskozások az esti órákban kezdődtek meg az angol és a német államférfiak között. A megbeszélések teljes két és fél órán át tartottak. Hitler részletesen kifejtette, a cseh kérdés minden vonatkozását és végül azt a következtetést vonta le, hogy a kérdés elintézésére csakis a szudéta-német területen tartandó népszavazást tartja alkalmasnak.

Chamberlain kijelentette, hogy ebben a tekintetben nem bír kormányától teljes felhatalmazással s ezért döntő választ nem adhat. Erre a két államférfi megállapodott abban, hogy Chamberlain még pénteken visszatér Londonba, ahol a továbbiakat megbeszéli kormányával és a válasszal néhány nap múlva visszarepül Hitlerhez. Német hivatalos körök jelentése szerint a két államférfi közti megbeszélések mindvégig a legszívélyesebb hangulatban folytak le.

Egyes külföldi vélemények szerint Hitler nemcsak a népszavazáshoz való ragaszkodását jelentette be Chamberlainnak, hanem megbeszélte vele a szudéta-német vidékeknek Németországhoz való átcsatolását is.

A német lapok kivétel nélkül első oldalon közlik Chamberlain látogatásának hírét és hosszú beszámoló cikkeikben gratulálnak Chamberlainnek nagylelkű és nemes vállalkozásáért.

Berchtesgaden a nagy találkozó lázában

Berchtesgadenből jelentik: Az angol miniszter meglepetésszerű látogatásának hírére az újságírók valósággal megrohanták a német kisvárost. Valamennyi szálló zsufolásig megtelt, mert nem csak a nagy lapok, hanem még a kisebb lapok is elküldték tudósítóikat.

Chamberlain az éjszakát Berchtesgadenben töltötte, majd pénteken délelőtt fél 10 órakor elutazott Berchtesgadenből.

Az angol miniszterelnököt keddre várják vissza Németországba. Az első terv szerint Hitler és Chamberlain újabb találkozója Berlinben lett volna. Később azonban ezt a tervet megváltoztatták és az újabb találkozót valamelyik német kisvárosban, valószínűleg Köln közelében lesz.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Az első nagyhatalom

(S. I.) A világháború előtt az újságírásban közkeletű volt az a mondás, hogy a sajtó a nyolcadik nagyhatalom. Azóta sok minden megváltozott. Nemcsak a nagyhatalmak száma lett kisebb, hanem a sajtó is új rangszámot kapott. Ma már a sajtó nem a nyolcadik nagyhatalom, hanem az első és a legnagyobb.

A világháború alatt derült ki, mily méretetlen jelentősége van a névtelen tömeghangulatnak és az is, hogy ezt a hangulatot semmivel sem lehet jobban irányítani és alakítani, mint a sajtóval. Híreknek a feltalálásával, melyek ugyan nem felelnek meg a valószínűségnek, annál jobban megfelelnek azonban annak az iránynak, melybe a sajtón keresztül a tömeghangulatot vezetni akarják a sajtó urai és a való híreknek olyan beállításával, mely ugyanezt a célt szolgálja.

Németországot nem a hadseregek verték le, hanem ellenfeleinek a sajtója. A sajtó döntötte el Amerika részvételét a világháborúban és a sajtó teremtett világszerte olyan helyzetet, mely a németek elszigetelődéséhez vezetett.

A sajtónak erről az új és veszélyes szerepéről a napokban néhány szemléltető oktatást kaptunk.

Egy amerikai közíró Fletcher Pratt az American Mercury c. lapban megdöbbenő képet rajzol arról a nagy szerepről, melyet az amerikai sajtóban a célzatosan valótlan hírek játszanak és arról az óriási hatásról, melyet e hírek terjesztésével a sajtó a közhangulatra gyakorol. Számos esetet sorol föl, amikor egyes hírek vagy céltalan beállítások óriási izgalmat keltettek egész Amerikában és ez az izgalom akkor sem ült el, vagy legalább is tovább rezgett, amikor kiderült, hogy a híradásokban szemernyi valóság sincsen.

Még jobban bővelkedik hasonló adatokban az a terjedelmes előadás, amelyet Dietrich a német sajtófőnök a napokban tartott Nürnbergben. Emlékezzünk még mindnyájan arra a tavalyi hírre, hogy Marokkóban 20 ezer német katonát tettek partra. Az általános izgalomban, mely e hírt követte, csaknem valamennyi európai állam katonai intézkedéseket tett. A hírről pedig három nap alatt kiderült, hogy teljesen alaptalan.

Nem kisebb a valótlan híradásoknak s így a sajtónak a szerepe abban a világizgalomban sem, mely a szemünk előtt forr most a csehszlovák kérdés körül. Az izgalmak, melyeket a sajtó kelt, könnyen teremtnek olyan helyzeteket és olyan tömeghangulatokat, melyeknek utóbb a kormányok engedni kénytelenek. Avagy pedig odavezetnek, hogy az általános izgalomban olyan események robbanjanak ki, melyek azután végzetes folyamatokat indítanak meg.

Nem kell azonban nagy világpolitikai kérdésekig elmenni, hogy a sajtónak ezt az új és példátlan hatalmát közvetlenül láthassuk. A nemzetiségi kérdés távolról sem állana számomra államban úgy, ahogyan ma áll, ha a többségi népek sajtója másfél évtizeden keresztül több tárgyilagossággal és nyugalommal foglalkozott volna ezekkel a kérdésekkel. A valóság más volt. Ebben a hosszú időszokban valósággal versenyeztek egymással egyes lapok, hogy melyik tudja a nemzetiségeket

veszedelmesebbeknek és nagyobb ellenségeknek feltüntetni. Jelentéktelen falusi eseményekből borzalmas összeesküvésekkel kovácsoltak ezek a lapok és a nemzetiségek legártatlanabb kulturális megnyilatkozásait államellenes tüntetésnek állították be. Hiábavaló volt komoly államférfiaknak az aggodalma, hogy ezzel nem jó szolgálatot tesznek országuknak, mert hiszen minden egyébtől eltekintve, sokkal rosszabbnak tüntetik fel a belső helyzetet, mint amilyen. Mindig akadnak irányzatok, melyeknek ez a sajtó és ez a magatartás a malmukra hajtotta a vizet és azt nemcsak szívesen látták, hanem még biztatták és táplálták is. A következménye pedig mindennek olyan közhangulat lett, melyben senki sem mert már hozzányulni ezekhez a problémákhoz. A kérdések így nemcsak, hogy megoldatlanok maradtak, hanem egyre jobban elmérgesedtek.

Amikor e jelenségeket figyeljük, szinte azt szeretnők mondani, hogy a világ nagy kérdései ma javarészt a sajtónak problémái. Ha mindenütt a világon olyan sajtó irányítaná a közhangulatot, mely tárgyilagosan foglalkoznék az eseményekkel és az a törekvés vezetné, hogy az igazsághoz hű legyen, sokkal egyszerűbbek volnának a problémák.

A világ nagy kérdéseinek ismerői állítják, hogy ma tulajdonképpen egyetlen probléma sincsen Európában, mely békés kiegyezés útján megoldható nem volna. A nagy és vezető népek között áthidalhatatlan ellentétek nincsenek. Nincsen ilyen ellentét a franciák és a németek, nincsen másfelől a németek és

az angolok között sem. Az első esetben Elzász-Lotharingia végleges átengedése, a másodikban pedig az küszöbölle ki a tulajdonképeni ellentétet, hogy a németek lemondottak a versengésről a tengeri fegyverkezésnél. Hogy mégis egyre fokozódik a bizalmatlanság a három nagy nép között, ebben a legnagyobb szerepet ismét a sajtó viszi és az a lömeghangulat, melyet a sajtó híresztelése és állításai az érdekelt népek körében terjesztenek.

Ezen a bajon semmit se segít a sajtó megrendszabályozása. Végeredményben erkölcsi kérdés ez. Az igazságszeretletnek és a tisztességnek nagy kérdése. A baj forrása az a felfogás, mely a politikai célok szolgálatát fölébe helyezi ezekben az erkölcsi követelményeknek. Ez a felfogás ma még általánosan uralkodik és hazafias szolgálatnak minősíti azt, ha ártani tud az ember az ellenfelének, akár az igazságnak rovására is.

Az a végsőkéig feszült világválság azonban, melyben ma élünk, bizonyosságot fog szolgáltatni a népeknek arról, hogy ez a felfogás gyökereiben téves, mert ezek a gyökerek nem az erkölcsi világrend taláiban ágaznak szét. Ez a belátás már töri az utat magának. Már nincsen nemzetközi sajtókonferencia vagy egyéb hasonló találkozás, mely elsősorban ne ezekkel a kérdésekkel foglalkoznék. Az ember úgy látszik csak a maga kárán okul. Ez a világválság azonban már eddig is annyi kárt okozott mindenkinek, hogy bőven merit het okulást belőle minden nép s minden ország.

Miron Cristea miniszterelnök a kisebbségi főkormánybiztossal tárgyalt

A Balkánszövetség diplomatái a külügyminiszter helyettesénél érdeklődtek

Bucuresti. Sajtó tud. Miron Cristea miniszterelnök-patriarcha csütörtökön hosszasan tanácskozott Silviu Dragomirral, a kisebbségek kormánybiztosával. A pátriarcha arról érdeklődött, hogy milyen hatással jártak a kisebbségek javára eddig alkalmazott intézkedések.

Cancicov külügyminiszter-helyettes csütörtökön fogadta Racinszky gróf lengyel nagykövetet, Constantin Dollas görög követet, Petrescu-Comnen résztvevő a Balkánszövetség államainak értekezletén. Románia külügyminiszterének minőségében.

Éva és Jani

Irtja: Szentmiklósy József

Popornyak alig tette ki a lábát a szobából, Krafcsikné azonnal megjelent.

— Nos? — nézett várakozásteljesen a lányára és leült a kereketre.

A leány felelet helyett lemondóan legyintett. — Hhhh! — sóhajtott özvegy Krafcsikné és szomorúan ingatta a fejét. — Nagy melák az a Jani, nagy melák! Majdhogy elolvad a nagy szerelemtől, csak a vak nem veszi észre rajta és mégse, és mégse...

— Azért nem kell mindjárt úgy mondani: melák!...

Rosszul esett Évának ez a szó. Mert ő azért minden ügyefogyottsága mellett is szerette Popornyak Janit.

— Dehát mire vár?! Mit akar, mondd!

— Mire vár, Istenem. Hát majd nyilatkozik. Nyilatkozik!... Ugy hullt ez a szó özvegy Krafcsikné lelkére, mint a kiszikkadt, száraz földre a májusi esőcsepp. Hiszen ezt akarta, ezt, két év óta már. Mert csak jár, jár hozzájuk, majdnem mindennap és se bü, se bá. Hát ebből a járkálásból már igazán elég volt.

— Tudod, — fordult a leányhoz az asszony —, ha a közeljövőben nem kér meg, én kiadom az útját.

— Hogyisne, — felelte Éva — hogyisne! Nem sok partiképes fiatalember futkos az utcán ma-napság. Meg aztán...

Tovább nem folytatta, hanem gondolatban megsimogatta Jani arcát.

— Izzé narsze — s felült a kerekéről özvegy

Krafcsikné és az ajtó felé indult. — Nem futkos olyan sok partiképes fiatalember az utcán ma-napság... Popornyak Janinak biztos állása van. Kinevezett díjnak a városnál, havi száztizenöt fix-szel. Ez pedig nagy szó a mai világban. Csak hát... hiába, no! Egy kicsit melák...

Aztán kitopogott a tornácra és beszédre a kirkatot muskállykat, mert hátha fagy lesz az éjszaka.

Éva pedig a vállára terítette zöld berlinerkendőjét, felnyitotta az ablakot és kikönyökölt a csillagos estebe. Janira gondolt.

— Igaza van a mamának. Csak jár, jár ide és se bü, se bá. Igazán különös. Hogyan kellene kiugratni a nyulat a bokorból? Hogyan? Mit kellene csinálni?

Jani ekkor már ott mert az Arany János-utca végén s éppen rágyújtott a második cigarettára, mióta Évától eljött. J5 mélyre szívta le a füstöt s halkán mondta:

— Éva...

Mert Jani szívét is emésztette a bú. Szereti, úgy szereti! Okos, kedves, csinos, igénytelen, nem pazarló; varr, mos, főz, súrol, vasal... nagyon derék leány. És van az édesanyjának egy kis háza, melynek Éva az egyedüli várományosa. Esküvő után odaköltözne hozzájuk... s lakbért se kéne fizetni...

De azért nőszülni még nem fog! Még nem veszi el! Húzza a dolgot, ameddig csak lehet. Mert gyöngyélet a legényélet!

Halkan füttyörészni kezdett.

Barna kislány hacacaré szoknyája Béakadt a csipkebokor ágába. Csipkebokor ereszd el a hacacaré szoknyámat, Haad álalom meg a kedves habómat...

Szatmáron az egész országot behálózó bünszövetkezetről rántották le a leplet

A csempészek postán továbbították mas városokba az árut

Szatmár. Sajtó tud. Jól megszervezett bünszövetkezet leplezte le a szatmári hatóságok. Néhány nappal ezelőtt Bottyán János rendőrközmiszárnak feltűnt egy gyanúsán viselkedő ember, ki a hóna alatt hatalmas csomaggal az egyik mellékutca felé igyekezett. Az ismeretlen, nyomos kísérte, majd igazolásra szólította. Mivel a csomag eredetere és tartalmára vonatkozólag az idegen ember nem adott kielégítő felvilágosítást, a rendőrszt a bünyügyi osztályra kísérte.

Itt megállapították, hogy a csomag tulajdonosát Roca Gheorghenak hívják. A felbontott csomagból csehszlovákiai gyártmányu fejkendők kerültek elő. A rendőrség azonnal értesítette Csáreanu vámfőnököt, aki Apostol vámtisztviselő társaságában alaposan átvizsgálta a csomag tartalmát. A vámfőnök gyanította, hogy a csomag postán érkezett Szatmárra. A rendőrségen annak a véleményének adott kifejezést, hogy a Bucurestiben leplezett csempészbanda egyik vidéki bűntársát sikerült elfogni és nincs kizárva, hogy a postán feladott csomagokban továbbításra szánt csempészárut találják.

A rendőrség és a vámfőnök azonnal a postahivatalba siettek, ahol tüzetesen átvizgálták a Szatmáron és a környéken feladott, illetve ide érkezett csomagokat. Tizenhét olyan küldeményt, amelyben csempészgyanus áru volt, lefoglalták. Megállapították, hogy a csomagokat nem létező emberek nevében adták fel, csupán Fischer és Katz divatruház tulajdonosok és Friedman Áron kereskedő mondták be a saját nevüket.

A nyomozás eredményéről a rendőrség jelentést tett a vezetőségnek, aki több lefoglalásra adott engedélyt. A házkutatások során özvegy Eisner Hermanné, Florescu-utca 4. szám alatt levő lakásán az ágyban nagyobb mennyiségű csempészárut találtak elrejtve. A párnák között 7200 darab finom kivitelű, csehszlovákiai gyártmányu rézgyűrű volt. Az áru értéke közel negyedmillió lei. A két kereskedő raktárát lepecsételték. Később a pecséteteket eltávolították, mivel az áru eredetét számlákkal igazolták.

A rendőrség megállapította, hogy Satmáron naponta több csomagot adtak fel kitalált név alatt. A csomagokban minden bizonnyal csempészárut küldtek. A postán lefoglalt küldemények értéke 150 ezer lei. A nem mindennapi ügybe tovább folvik a nyomozás.

Püspökfürdőbe érvényes kedvezményes kád- és tükröfürdőjegyek kiadóhivatalunkban kaphatók.

Már a Magyar-utcában járt Jani, a harmadik cigarettát fújva a levegőbe, mikor egyszer csak hirtelen megállt. A „Piros patkó” vendéglőből bizsergető zenehangok szűrődtek ki az ablakon. Jani gondolt egyet s bement.

— Egy liter kadarkát!

A pincér újságot is tett az asztalára.

— Parancsoljon, Popornyak úr!

— Semmiféle újság nem kell! — s undorra elfordította a fejét.

Özvegy Krafcsikné regényt olvasott. Éva az újságot nézegette. Egyszer csak megakadt a szeme valamin. A „Szerkesztői üzenetek” rovatában P. J. betűk után kisvárosuk neve volt olvasható. Utána pedig ez: „Novellája nem közölhető.”

Éva letette az újságot.

— Péjé — mondta alig hallhatóan — péjé... Csak nem Jani lesz ez? — s furcsa mosoly bujkált a szája körül. Eszébe jutott Jani kijelentése ugyanennek a napilapnak a tárcájára vonatkozólag.

— Én különbet tudnék írni!

Tisztán emlékezett erre, körülbelül három héttel ezelőtt mondta. Semmi kétség, Jani titokban a műsákkal társalog. No, azért még nem biztos, de ha így van, akkor szüret...

Titokzatosan mosolygott, apró kis nevetések bugyborékolnak benne s már tudta, hogy mit fog csinálni.

Egész este izgatott volt, alig várta a másnapot, hogy Jani jöjjön.

S Jani jött.

Ott ültek a kis kerek asztal mellett, egyszer csak Éva azt mondta:

— Maga úgy tud nézni, olyan elmerengve, olyan abszurdan, mintha gondolatban valahol a

Chamberlain miniszterelnök hívására Londonba utazott Runciman lord

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnököt pénteken délutánra várják vissza az angol fővárosba. Estére minisztertanácsot hívnak össze, amelyen Chamberlain beszámol utjának eredményéről és megvitatta a további teendőket a kormány tagjaival.

Chamberlain miniszterelnök még Berchtesgadenből péntekre virradó éjszaka meghívót küldött Prágába, Runciman lordnak és arra kérte, hogy azonnal utazzék Londonba, ahol találkozni kíván vele.

Runciman Ashton Gwatkin-nal együtt sürgősen el is utazott Londonba.

A lord elutazása előtt felszólítást intézett a prágai kormányhoz és a szudéta-németekhez, hogy tartózkodják mindenki a helyzet megnehezítésétől, míg tárgyalásai függőben maradnak.

London a nagy események izalmában él. Lord Simon helyettes miniszterelnök másfélórás kihallgatáson jelent meg VI. György királynál, akinek beszámolt a nemzetközi helyzetről.

A Reuter-iroda jelentése szerint csütörtökön az angol munkáspárt ülést tartott, melyen Chamberlain németországi útjával foglalkozott. Az ülés úgy határozott, hogy nem bírálja a helyzetet, hanem bevárja az események tovább fejlődését, hogy vajjon sikerül-e a békét valóban biztosítani. Mindentől függetlenül osztatlan lelkesedéssel fogadta Chamberlain önfeladózó lépését.

A Westminster székesegyházban tovább folytatódnak a békéért való könyörgések. Az egyik ilyen könyörgésen megjelent Chamberlain felesége is.

Párizsban és Genfben általános nemzetközi konferencia összehívására számítanak

Párizsból jelentik: Az egész világsajtó érdeme szerint méltatja Chamberlain és Hitler találkozóját. A párizsi lapok megállapítják, hogy a világháború óta nem volt hasonló erejű és jelentőségében nagyobb esemény. Ugyanakkor hozzáfűzik azt is, hogy abban az esetben,

ha Chamberlain és Hitler megbeszélései nem végződnek eredménnyel, akkor minden idők legborzalmasabb háborúja törne ki.

Ugy vélik, hogy a jövőt illetően még minden találgatás korai. A két államférfi roppant felőssége teljes tudatában vitatja meg az európai kérdéseket.

Francia beavatott helyen úgy tudják, hogy az angol miniszterelnök németországi látogatása egész Európa sorsára kiterjedő akció kiindulási pontjává vált. Elérkezett a pillanat, midőn Európát új és szilárdabb alapokra lehet helyezni. Európa újjáépítésének kérdései mellett valósággal eltörpül a szudéta-német kérdés. Az általános nagy ijedséget derűlátás vál-

totta fel és ebben a hangulatban lehetőségessé válik, az összes függő kérdések megvitatása. Ezért francia körökben számolnak egy nagy nemzetközi értekezlet összehívásával, melyen európa nyugalmának feltételeit állapítanák meg.

Genfből jelentik: Genfi körökben kedden és szerdán még lehetségesnek tartották a világháború kitorrését. Chamberlain látogatása azonban eloszlatta a borulató hangulatot. A Népszövetségnél összegyűlt diplomaták körében az az általános vélemény, hogy

vagy lehetséges a szudéta-területen megtartandó népszavazás és azután a többi csehszlovákiai nemzetiség önrendelkezési jogának megadása, vagy pedig nemzetközi konferencia elé kerül az egész kérdés, a vele összefüggő európai kérdéssel együtt.

Ezt a nemzetközi konferenciát egyelőre még távolinak látják ugyan, de lehetséges, hogy az események alakulásának gyors iramában a kon-

ferencia szinte pillanatok alatt valósággá válhat.

Román sajtóhangok Chamberlain németországi útjáról

Bucuresti. Saját tud. A Curentul mai vezércikke egyrészt áradozással beszél Chamberlain nagylelkű elhatározásáról, másrészt pedig keserű hangon ír Hitler és a német nép hatalmi vágyáról és dicsőség szomjúságáról, amely ezt az elhatározást kikényszerítette.

— Mikor, — írja a Curentul, — a legbűszkébb hivatalom vezetője, a legrátartibb faj képviselője arra a lépésre határozta el magát, hogy találkozzék a Führer úrral és megkísérelje nála a háború megakadályozását, bizonyára könnyek gördültek végig Anglia öreg miniszterelnökének arcán. A világtörténelemben egyetlen egy esemény hasonlatos Chamberlain lépéséhez: Leó pápa találkozása Attilával.

Chamberlain, — állapítja meg a Curentul, — az emberi lelkiismeret megbízottja.

Az Universul mai vezércikke összegezi az utolsó napok eseményeit, különösen Henlein kiáltványát és megállapítja, hogy a helyzet kritikussabb már nem lehetne. Ilyen körülmények között Chamberlain elhatározása, hogy megkísérelje a tanácskozást Hitlerrel a béke megmentésére, a legnemesebb államférfiúi gesztus.

Runciman lord (x)

a hét végét Czernin gróf kastélyában töltötte, ahol a szudéta-németek küldöttségét fogadta. A kastély erkélye előtt, nagy csoportokban vonultak el a szudéták, nők, férfiak vegyesen és szavalókórusban kiáltották: „Kedves Lord, szabadíts meg minket Csehszlovákiától!”

felhők között járna, mint valami művész. akit el-
ért az ihlet pillanata. Mint egy költő.

Jani gyanúsan pislogni kezdett.

— En? — kérdezte. — En?

— Igen, maga. Mi van ebben olyan különös,
hogy ilyen szemekkel néz rám?

Jani nem felelt.

— Végre is, ha valaki tehetséges, azt igazán
nem kell titkolni. Sőt! Magában van valami, hogy
is mondjam, valami, amit nem is lehet csak úgy
kimondani. En láttam egyszer egy festőművészt,
az is olyan különös természetű volt és maga is
néha olyan... olyan... hogy is mondjam...
olyan különös, Jani! Nem szokott festeni, vagy
írogatni? Ezt már régen akartam kérdezni ma-
gától.

Jani úgy ült ott, mint a nyakoncsipett tolvaj.
A leány pedig olyan ártatlan szemekkel nézett rá,
hogy akaratlanul is kibökte:

— De szoktam.

Éva felugrott a helyéről és megragadta a fiú
kezét.

— Jani, igaz?

— Igaz hát.

A leány szemrehányó hangon mondta:

— Nahát, Jani! És ezt nem is mondta nekem
soha.

Popornyak Janiból egyszerre csak úgy drááadt
az önéretet.

— Mit mondogassam?

— És mit... hogy is mondjam... fest,
vagy ír?

— Irok.

— Verset? Novellát? Regényt?

— Novellát.

— És hogyan tudja?

— Hm. Fantázia, fantázia!... — s felállt,
olyan büszkén, mint egy generális.

— Van valami dolga készen?

— Hogy van-e? Hogyne volna!

— Olvasson fel nekem egyet! — kérte Éva
olyan szépen, hogy nem lehetett ellentmondania.

— De haza kell mennem érte előbb.

— Ugy-e, elmegy?

— El.

— Oda fusson, vissza szaladjon.

Mikor Jani visszajött, odaültek megint az
asztalhoz, szembe egymással s Jani olvasni kez-
dett: „Mesél a mult. Novella. Irta: Popornyak Já-
nos”. Míg a felolvasás tartott, Éva, bár figyelt,
ilyesmikre gondolt: — Megállj, Popornyak, majd
adok én neked! Mesél a mult... Novella!... Ren-
des embernek való az ilyesmi!

Mikor véget ért a felolvasás, Éva meghatva
szólt:

— Gratulálok!... Hiszen maga művész...
Író... Istenem... — s hosszan, melegen né-
zett rá.

— Kö... köszönöm — dadogta Popornyak. —
Köszönöm szépen. Hát tetszett?

— Még kérdezi?

— Hi — fickándozott Jani keblében a szív. —
Hő — sóhajtott egy igen rövidet, boldogan mo-
solyogva.

— Aztán... beküldi valahova?

Jani kissé összehúzta a szemöldökét.

— Nem. Minek az?

— Hát pénzt kap érte. Istenem!

— En csak passzióból csinálom... Éva! De
igazán tetszett? — kérdezte ismét, gyanakodva.

— De nagy gyerek maga. Hát nem mond-
tam?

— En? Nagy gyerek?

— Igen. Mint a többi nagy művészek. Azok
is olyanok. Hát nem tudja? Azok lélekben min-
dig gyermekek maradnak...

— Hogyne tudnám! Persze, hogy tudom. Szó-
val... én is olyan vagyok?

— Olyan... — felelte a leány halkán s oda-
hajolt Janihoz közel, egészen közel. — Olyan
büszke vagyok magára! — s felnézett rá fényes,
csillogó szemével és — Jani maga se tudta, ho-
gyan — de átölelte a derekát, gyengéden magá-
hoz vona és a fülébe sügött valamit. Mire Éva
azt felelte neki:

— Te, te... En is szeretlek.

*

A konyhában ropogott a tűz, finom illatok
szállodtak a levegőben. A kályha fazekakkal,
lábasokkal volt tele. Zsír sercegett, tészta sült,
hús párolódott. Éva a városban volt Janival.
Krafcsikné tett, vett, sietett, szaladgált egyik sa-
rokból a másikba. fát rakott a tűzre, szóval főzte
az eljegyzési vacsorát. Közben, hogy ne unat-
kozzon, beszélgetett magával.

— Ja bizony!... Majd megnevellek én téged
Popornyak! Azt hiszed, nem tudom, hogy a mult-
kor ott voltál a Piros patkóban? Hogy négy liter
kadarkát ittál meg? Hogy húzattad a cigánnyal:
„Nekem olyan asszony kell”? No, de majd!...
Heej!... Korcsma nix! Mesélamultnovellairta-
popornyakjani nix! Nix! Hogy is tudtál ilyes-
mire gondolni! Ó, novella!

Megtörölte izzadó homlokát és szentori han-
gon fejezte be:

— Rendes ember leszel, Popornyak!

És ez történik a másik oldalon...

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Hoofból jelentik: Mialatt Obersalzbergben az angol és német államfő között az egész világ sorsára kiható békeszövevények folytak, a szudéta területeken folytatódott a súlyos események és olyan jelenségek következtek be, melyek azt a látszatot keltik, mintha a prágai kormány teljesen elveszítette volna idegei felett az uralmat. Eger városát csütörtök óta erős katonai készültség tartja megszállva. A telefon és táviró vezetékeket megrongálták, legtöbb helyen szétvágták s így megszakadt minden érintkezés a várossal. A csütörtöki nap folyamán megpróbálták több ízben felhívni a német konzulátust, de nem sikerült összeköttetést kapni. Egész nap páncélos gépkocsik cirkáltak a városban.

A Viktoria szállodat, ahol a szudéta-német párhelyiségek vannak elhelyezve, a csütörtöki nap folyamán ágyukkal lőtték.

Egyes eddig még ellenőrizhetetlen hírek szerint a német konzulátust is bombázták.

Német hivatalos jelentés szerint a szudéta-német területekről menekültek száma meghaladja az ötezeret. A csütörtöki nap folyamán ismét számosan lépték át a cseh-német határt, minden vagyonukat és ingóságukat hátrahagyva.

A határon a cseh határőrök éles golyókkal lőtték a menekülőket.

A szudéta-német képviselők és a párt vezetői ellen elfogató parancsot bocsátott ki. A tisztviselők nagyrésze is Németországba szökött.

Cseh csapatösszevonások a magyar határ mentén. — A csehek megszállták a határmenti erődítményeket

Budapestről jelentik: A Pester Lloyd hivatalos jelentése szerint a cseh-magyar határmentén megszabású csapatösszevonások történtek. A cseh csapatok a magyar határmentén elfoglalták azokat az állásokat, melyeket május 24-én is megszálltak.

A prágai magyar cseh követség cáfolja, mintha Magyarország Csehszlovákia felé lezárta volna határait. Mindössze annyi történt, hogy a vizumok kiadását jelentékenyen megszigorították, mert a Prágából menekülők hatalmas tömegekben jelentkeztek a magyar követségen.

Hazaárulás címén indult eljárás Henlein és vezérkara ellen

Prágából jelentik: A cseh kormány utasítást adott az igazságügyi hatóságoknak, hogy azonnal indítsák meg a szudéta-német párt vezetősége ellen a bünyügyi eljárást a Henlein Konrád által kiadott kiáltvány miatt. A kiáltvány a következőket tartalmazta:

„Néptársak! Bizalmatok birtokában és felelősségem teljes tudatában megállapítom a német nép és a világ színe előtt, a következőket:

— 1919-ben ünnepélyesen biztosított önrendelkezési jogunk megtagadásával, akaratunk ellenére a cseh államba kényszerítettek bennünket, anélkül, hogy bármikor is lemondottunk volna önrendelkezési jogunkról. Súlyos áldozatokkal mindent elkövettünk, hogy a cseh állam keretében biztosítsuk létünket. Minden törekvésünk arra irányult, hogy becsületes és igazságos megegyezésre bírjuk a cseh népet és felelős vezetőit, de ez azoknak a tényezőknek akaratán meghiúsult. A szudéta-német nép és az egész világ színe előtt kijelentjük, hogy élni akarunk önrendelkezési jogunkkal és vissza akarunk térni a birodalomhoz. Isten áldása kísérjen bennünket és igazságos harcunkat.”

A cseh kormány intézkedéséről tudomást szerezve Henlein utasítást adott a szudéta ve-

zetőknek arra, hogy magukat igyekezzenek kivonni a letartóztatás alól.

Erre Prága azzal válaszolt, hogy elfogatói parancsot bocsátott ki Henlein Konrád és egész vezérkara ellen.

Hoofi jelentés szerint Hausmant, az égeri kerület vezetőjét a csehek agyonlőtték. A kormány további öt kerületre kiterjesztette a rög-

tönítelő biráskodást. A szudéta vidékre egyre nagyobb számú karhatalmat küldenek ki.

A cseh erőszakoskodások következtében a szudéta-német munkások is teljes szívvel és lélekkel azonosságot vállaltak a nép vezetőivel és több helyen kimondták az általános sztrájkot. Így Reichenben és Markhausen özszes üzemeiben beszüntették a munkát.

Ujabb jelentés szerint Henlein és vezérkara ellen a közrebocsátott kiáltványt miatt **hazaárulás címén adták ki az elfogatói parancsot.**

Teljes háborus készenlétben a cseh hadsereg

Berlinből jelentik: **Karlsbadi jelentés szerint a cseh kormány megtette az összes mozgósítási intézkedéseket. Ennek értelmében az 1894-es korosztálytól felfelé az összes tartalkosokat behívták. A határvidékeken határőrök cirkálnak, a cseh sorkatonaság pedig állásokat készít magának.**

A cseh hadsereg igen sok helyen személyszállító gépkocsikat és tehergépkocsikat rekvirált el. A Németország felé vezető utakat elzárták és eltorlaszolták. Mindenütt előkészítették a hidak felrobbantását. Az egyes pályaudvarokon óriás tömegű lőszerkeket halmoztak fel. A hadvezetőség minden községi vezetőségre elküldte az általános mozgósítást elrendelő falragaszokat, egyelőre azonban azzal az utasítással, hogy azokat még nem kell kiragasztani.

A kormány újabb terve a nyugdíjak rendezéséről

Mit tartalmaz az új rendelettervezetete?

Bucuresti. Saját tud. Röviden jelentettük már, hogy a kormány elkészítette a nyugdíjtervezetete módosítását. A javaslat abból indul ki, hogy a háború utáni pénzügyi változások nehézzé tették a nyugdíjkérdés megnyugtató rendezését. Bár az 1925 évi általános nyugdíjtervezet igyekezett egyensúlyba hozni a fizetés és szolgálati évek viszonyát, mégis utóbb számos módosítás súlyos megszorításokat rendelt el. A javaslat számos példát hoz fel arra, hogy milyen méltánytalanságok történtek a nyugdíjazásoknál. A törvény előírja, hogy az a tisztviselő, aki harmincöt szolgálati év után megy nyugdíjba, annak az utolsó három évi fizetésének középarányához van joga, mégis ezeknek a harmincöt évet szolgált tisztviselőknek a nyugdíja fizetésük középarányának 49,7 százaléka és 112,4 százalék között változik. Sőt mi több, harmincöt évet szolgált tisztviselők 49,7 százalékot kapnak csak fizetésük után, míg mások kiknek csak huszonöt évi szolgálatuk van, 89,67 százalék nyugdíjat kapnak élvezeti fizetésük után. Tehát akadnak szerencsés emberek, akik csaknem kétszer annyi nyugdíjat élveznek huszonöt évi szolgálat után, mint mások harmincöt év után.

Ugyanez az aránytalanság tapasztalható az utódok nyugdíjánál. Például egyes özvegyek két évi házasság után jöllehet csak 26 százalék illetné meg férjeik nyugdíja után, kapnak 27,62 százalék és 60,06 százalék között váltakozó nyugdíjakat, mialatt olyan özvegyek, akik harminc évig együtt éltek a férjikkel és így 70 százalékot kellene, hogy kapjanak, 29,86 százalék és 89,68 százalék között nyugdíjat huznak. Ez nagy igazságtalanság, akár a szolgált munkát, akár a nyugdíjlevo-násokat vesszük tekintetbe.

Az új javaslat, amely ott fekszik már a Törvénykezési Tanács előtt, a visszasságok megszüntetése érdekében a következőket javasolja:

A szolgálati idő után a nyugdíjat ezentul a költségvetési fizetés középaránya után számítják

ki, a három utolsó évi fizetést véve alapul és pedig:

- a) 35 évi szolgálat után a nyers nyugdíjösszeg az utolsó három évi fizetés középarányának következő százaléka lesz:
- 30 százalék 4000 lei fizetésig bezárólag.
- 39 százalék 4001—6000 leiig.
- 48 százalék 6001—8000 leiig.
- 57 százalék 8001—10.000 leiig.
- 66 százalék 10.001—12.000 leiig.
- 75 százalék 12.001—14.000 leiig.
- 84 százalék 14.001—16.000 leiig.
- 83 százalék 16.001—18.000 leiig.
- 82 százalék 18.001—20.000 leiig.

Ehhez hasonlóan csökken minden további kétezer leies havi többfizetésnél egy-egy százalékkal a nyugdíj, úgyhogy a végén az, akinek 30.001 leitől 32.000 leiig terjedő havi fizetése volt, az a három utolsó évi középarányának 75 százalékát kapja nyugdíj gyanánt.

b) Ha valaki harmincöt évnél kevesebbet szolgált, akkor a nyugdíjat így fogják kiszámítani:

Tíz évi befizetett szolgálati év után a tisztviselő megkapja annak az összegnek a 25 százalékát, ami neki harmincöt évi szolgálat után járna. Minden további szolgálati év után évi 3 százalék szamítandó még hozzá, egészen 5 évig.

Mit kell érteni alapfizetés alatt ezentul? Ertenő a nyers (bruttó) fizetés, ami a költségvetésben szerepel, lakbér, családi pótlék, vagy egyéb járulékok nélkül, ha utána levonták a 10 százalék nyugdíjbefizetést.

A továbbszolgált altisztek és ceendőrok tizenöt évi szolgálat után az utolsó három évi fizetési középarány 50 százalékát kapják, ami évi 5 százalékkal emelkedik, egészen a 25 évi szolgálatig.

A mozdonyvezetők, vagy autómotorok vezetői, ha legalább huszonöt évet szolgáltak a mozdonyon, vagy motoron, ugy a harmincöt évi szolgálatnak megfelelő nyugdíjat kapják.

A nyugdíjas özvegye, ha neki magának is van nyugdíjjogosultsága, ugy joga van ahhoz, hogy a két nyugdíjat havi 3000 leiig együtt kapja. Ezen felül azonban csak egy nyugdíjat kaphat, még pedig természetesen a nagyobbikat, ami öt férje, vagy saját maga után megilleti.

Az új nyugdíjtervezet mindenki után alkalmazták, aki 1938. szeptember 1. után megy nyugdíjba.

Kivétel t ez a törvény a bíróság egyes tagjaira nézve, akikre nézve különleges intézkedés van.

Amilyen örömdetes ez az új nyugdíjtervezet, annyira sajnálatos, hogy csupán az ujonnan nyugdíjba lépő egyénekre vonatkozik, míg a régi nyugdíjasokat nem érinti, holott az ő járandóságuk is megérett a méltányos módosításra. Csupán egy volt vezérigazgatók és miniszteri központi igazgatók számára teszi lehetővé az új javaslat, hogy nyugdíjaik megállapítását kérhessék az új törvény szerint.

Új könyv!

P. Trefán Leonárd:

Mosolygó tájak

A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjtemése, 300 oldal, 5000 lejes és 15 lejes portó.

Dr Vorbuchner Adolf holttestének utolsó útja agyászoló Erdélyen keresztül

Gyászborult egék alatt lengeti az őszi szél a fekete lobogót az erdélyi katolicizmus intézményeinek ormán. Korán, túlkorán elhunyt fiatal Főpásztortól búcsúztatja, temeti az újból, váratlanul elárvult gyulafehérvári latin szertartású, ősi egyházmegye.

Két évvel ezelőtt örömmel, megnyugvó érzéssel, egyhangú lelkesedéssel vártuk jövetelét. Ki-nevezésének hírére megkönnyebbült lélekkel sóhajtott fel minden erdélyi katolikus gond és aggodalom. A heteg püspök utolsó kormányzati éveinek pástornélkülisége végét éri, rebegettük. Habemus Pontificem! Újból van Püspökünk! Egy a mieink közül, ki alaposan ismeri különleges helyzetünk, — így szállt az örömhír szájról-szájra, egyházközségből egyházközségbe az erdélyi részeken. Es reméltük, bizakodva vártuk az új tavaszt, a főpásztori összehozást és irányítást, a hitben való megerősödést, a régi utak korszerű kiszélesítését és továbbépitését. Embri számlálás szerint évtizedekre megoldottnak véltük a magunk felkén az évekig vajúdott és elhúzódott püspökkérdés súlyos gondját és nyugtalanító problémakörét.

Az elhunyt személye biztosíték is volt arra nézve, hogy megnyugosznak a lelkek s hosszú évekre megindul a komoly, higgadt építés munkája közöttünk. Férjas, kimagasló külseje, reprezentáló gyónisága, úri modora, nemes gondolkodása, világos látása, józan ítélése, higgadt vérmérséklete alkalmassá tették őt arra, hogy a szó valódi értelmében Pontifex, Hídverő legyen. Addigi életében is szerette az egyenlőt, kibékítő nyugodt eljárásokat és megoldásokat. Közismert dolog volt Erdélyszerte, nehéz viszonyok között mély lelkipásztori bölcseséggel és ügyességgel vezette le egyik, a nemzetiségi kérdéstől hangos és fekszaktatott nagy egyházközségünk lelki feszültségét és hídalta át ott a kiélezett ellentéteket. Ezt a csendes, kiforralt célirányos és céltudatos vezetést vártuk Tőle főpásztori működésében kezdetül fogva mindmáig egyházmegyei kertekben, országos viszonylatban is. Ezért is vált oly bensőséges, újjongó örömmünneppé püspökké szentelésének napja az ősi, évszázados székesegyház falai között.

Akik ott voltak — és sokan voltunk —, még élénken emlékeznek arra a felemelő ünnepra, melyhez hasonló addig, 400 éve, nem zajlott le a püspökváros történetében. Még ott áll lelki szemünk előtt a feledhetetlen kép, miként törték meg az Ur választottjának feje fölött a kenet olajának szent edényét, miként helyezték vállaira az evangélium terhét, miként kapta kézbe főpásztori hivatalának külső jelvényeit, miként osztotta ki első püspöki, főpapi áldását reánk. S amikor a püspökszentelés miséje s felséges szertartásai után felhangzott a tömegek, az egybegyűlt papúság és a hívek ajkán a közös ének, megrendültek belé az ősi falak, a kripták püspöksíriai s a törökverő Hunyadiak síremlékei. A püspökség alapító Szent István képlánjának évszázados alapfalai is örömmel visszhangozták az örömeiket, élesen verték vissza a jövő-menő 'ábor lépteit. S a megnyugvónak, a bizakodásnak a szel-leme hatotta át ott is, egyházmegyeszerte a lelkeket.

S most újból szomorú ünnepre, temetési ünnepségre gyülekezik az erdélyi egyházmegye. A fekete lobogó ott leng az elárvult püspöki palota ormán. A székesegyház oltárát, szentségét fekete gyászlepel fedi. Feketébe vonták a püspöki trónt, melyet Mailáth püspök érseki kinevezése óta alig néhány hónapja hogy elfoglalhatott. Utolsó búcsúszóra felállítják a kórusban a fekete ravatalt. S nagy kandeláberek reszkető, imbolygó fényé közül, főpapi ornátusban, püspöksüveggel a fején, lehúnyt szemekkel utoljára néz szembe papjaival s híveivel a távozó Püspök, aki közöttünk ilyen szerepében alig, hogy működött.

Első kétévi segédpüspöksége a tájékozódás jegyében állt. Akkori minőségében már ordi-náriusa iránti kegyeletérzésétől is vezérelve, újat nem alkothatott. Mint teljes jogú Főpásztor csak néhány hete tette le hivatalos esküjét a királyi Trón magas színe előtt, súlyosan, halálos beteg. Egyéni stílusát így nem is volt ideje érvén-síten. A maga terveit, elgondolásait nem

válthatta valóra. Azokat magával, a sírba viszi. Szomorú tény, hogy ő, ki népszerűsítve összeállította az erdélyi püspökök történetét s kinek megadatott, hogy ebbe az előkelő névsorba a püspöki hivatal történeti jellegénél fogva beírassa mint történelmi személy tulajdon nevét, ahhoz már nem érkezett el, hogy történelmet is alkosson nekünk. Amikor ehhez a lehetőség megadódott neki, akkor szólította el őt közülünk az élet s halál Ura.

S érthető, ha most a ravatal előtt megdöbbenve torpan meg a lelkünk, ha nehezen eszmélünk, lassan ocsúdunk. Igaz, hogy az erdélyi sors kemény sors, csalódásokkal, tragikumokkal terhes. Errefelé mindíg is a mostohaság, a keményveretőség járta. Erdélyben élesebb a levegő. Völgyeinkben több a ködképződés. Ha bérceink nem egyszer csodás, felejthetetlen kilátásokat is biztosítanak, mégis csak többet pipálnak felénk a hegyek s horitják ránk a sűrű felleget. A viharok, a mennykövek is nagyobb, többszörösebb, csattanósabb erre a hangja. Jobban, félelmetesebben zúgnak a havasok. S a fergeg pusztítását jobban megérzi a rengeteg. Vadvízeinknek, folyóinknak is sebesebb, rohanóbb a sodra. Még a lassú folyású Maros is kiszámíthatatlan örvényekkel van tele. Csodá-e, ha keményre öklözőtöb, acélosabb, dacosabb, érdesebb, kurtaszavóbb, de viharállóbb is az erdélyi lélek. S mégis úgy érezzük, hogy az a püspökhalál valahogy túlerős istenverés, szokatlanul, váratlanul, a derűs égből jött sors- és villámcsapás nekünk.

S amikor vele kapcsolatban magunkba fojtjuk a panaszt, amikor befelé sírjuk el a könnyeket, amikor újra belopakodik a szívünkbe a gond s az aggodalom, amikor tépelődő lélekkel, de kifelé komoly, megilletődött arccal és feszes állásban

A gyászgépkocsi nagyváradai tartózkodása

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Vorbuchner Adolf megyéspüspök holttestét csak este 7 óra után lehetett tovább szállítani Nagyváradról. A borsi vámnál bizonyos egészségügyi formalások elintézése miatt ugyanis a gyászaút, mely kora délután megérkezett Magyarországról, csak 6 óra tájban indulhatott be Nagyváradra.

Itt a halott főpásztort az egyházmegyei papság élén Fiedler István megyéspüspök várta. A gyászaút a harangok zúgása közben a

vesszük körül a búcsú percelben a főpapi ravatalt, amikor külső fegyelmességünk ellenére is perbe szeretne szállni a lelkünk a Mindenek Istenevel, megnyugvást és szilárdságot csak az a szinte egyetlen mondható hagyaték és örökség biztosít, amelyet a távozó Főpásztor hagyott reánk: püspöki címerének szimbóluma és jellegje.

Amikor két év előtt elfoglalta püspöki tisztét, címerébe a kereszt jelét vésette s alája a jelmondatot: Crux spes unica! Kereszt! Te egyetlen reménység! A ma dúló világnézeti világhátrédelemben ennek a szent jelnek és mondatnak erejében hitte az új püspök azt, hogy megállhatja a helyét, betöltheti a hozzá fűzött reményeket s valóra válthatja elgondolásait, megoldhatja a megoldásra váró erdélyi katolikus ügyeket. Hogy e jelnek és jellegének megválasztásában mennyi volt az egyéni zöngé, mennyi része lehetett abban a balsejtelmes előérzeteknek, annak csak az Isten a megmondhatója és senki más. Annyi tény, hogy mindketőnek az erejét és bátorító vigasztalását először önmagán kellett, hogy megtapasztalja az egészségesnek, munkabírónak látszó Főpásztor. A kereszt s a baléje vetett remény volt az, ami férfias, nyugodt, keresztényív, papivá és főpapivá tette utolsó hónapjainak szenvedését, élte javakorában meghozott életáldozatát. Ezeknek az erejével oldotta meg a maga számára a minden embersors legsúlyosabb végzetét s problémáját: a halált. S amikor mi az ő halálának során is szent meggyőződéssel valljuk, hogy a történelemnek irracionális alkotó tényezői is vannak, amikor az élet kifürkészhetetlen titokzatosságát ellenére, sőt azok mellett az isteni Gondviselésben is hiszünk, akkor úgy érezzük, hogy ez az életáldozat, ez a csendesebb működési terén talán még hosszasan elhúzódó, a püspöki tiszt terhe alatt azonban korán felőlődött élet, ez a főpapi ön-feláldozás égi áldás gyanánt lebeg erdélyi katolicizmusunk égető kérdései és gondok okozó lét-problémái felett. Nyugalmat, bizakodást erősítést, vigasztalást a mának súlyos megpr. állatása között nekünk is csak az a ravatalról reánk tekintő, az a csakhamar a kriptá mélyébe vesző püspöki címer adhat a kereszties vitézek pajzsára emlékeztető kereszt jelével s az immár életáldozattá vált jelmondattal:

Crux spes unica!

Dr Baráth Béla.

Kolozsvár hívei virágcsokok özönével búcsúztak a halott püspöktől

Kolozsvár. Saját tud. A tragikus hirtelenséggel elhunyt Vorbuchner Adolf gyulafehérvári megyéspüspök holttestét szállító gépkocsi valamivel tizenegy után érkezett meg Kolozsvárra. A késő esti órák ellenére igen nagy tömeg várta a főtéri Szent Mihály templom előtt és környékén a halott püspököt, hogy még egyszer lerohassa kegyeletét elhunyt főpásztorra iránt. Kolozsvárról Márton Áron újonnan kine-

vezett apostoli kormányzó kanonok-plébános, Lestyán János beszercei és Keresztes Károly bánffyhungyadi plébánosok utaztak gépkocsin a holttest elé s az azt szállító kocsival Csucsán találkozottak össze.

Kolozsváron a Szent Mihály templomban emelt ravatalon helyezték el az elhunyt püspök koporsóját az orgona utolsó akkordjainak elhalkulása után Márton Áron szentelte be nagy papi segédlettel az elhunyt egyházfő földi maradványait. A beszentelés után Márton Áron rövid beszédet mondott, amelyben hivatkozva az elhunyt végső akaratára eltekintett minden búcsú és méltatóbeszédől, mindössze azt jelentette be, hogy az elhunyt lelkiüdvéért az engesztelő szentmise áldozatot pénteken reggel nyolc órakor mutatják be.

Pénteken reggel már fél nyolc órakor nagy tömeg szorongott a Szent Mihály templom hatalmas hajóiban, hogy jelen lehessen a Vorbuchner Adolf püspök emlékeztetőre tartott rekviemen. Az elhunyt püspök ravatalát már az esti órákban hatalmas virág és koszoru erdővel borították el, de ez a hatalmas megnyilvánulása a kegyeletnek mára még fokozódott. Az összes helybeli katolikus intézmények, társadalmi egyesületek és magánosok is elküldték virágcsokraikat az elhunyt főpásztor ravatalá-

Balla Borisz:

A MEGSEBZETT

A kiváló fiatal katolikus író, akinek a Niczky-növendék című regénye annakidején az irodalom nagy eseménye volt, ebben a rég várt nagyvonalú művében a kor jobb lelkeit foglalkoztató lelki nyugtalanságnak ad meglepő eredeti hangot. Hóse Stail báró, aki a télek örök nosztalgiaitól úgy keresi a megnyugvást és a boldogságot, míg a kegyelem világszágában meg nem látja az igazság egyetlen útját, míg meg nem találja a szerelem sivar kalandjai után a szentség nagy és felemelő érzését.

Révai kiadás. Ára füzve 132 lel.

ra. A halott püspök holttestét szállító gépkocsi pénteken reggel valamivel kilenc óra előtt indult el Kolozsvárról, hogy Gyulafehérvárra szállítsa a tragikus hirtelenséggel elhunyt Főpásztort.

Pacha Agoston megyéspüspök béрмаutját megszakítva Gyulafehérvárra utazott

Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök béрмаutját, amelyen jelenleg tartózkodik, megszakította és Gyulafehérvárra utazott, ahol részt vesz Vorbuchner Adolf er-

délyi püspök temetésén. A béрмаut eredeti programja szerint Pacha dr. püspök szombaton Zádorlak községben osztotta volna ki a bérmálás szentségét. A püspök úgy határozott, hogy hétfőn bérmál majd Zádorlakon. A bérmálás sorrendjében egyébként más változás nem lesz. A temesvári székeskáptalan képviselőjében Unterwéger Lotár dr. kanonok pappal együtt utazott Gyulafehérvárra a temetésre.

A halott főpásztor, aki alig két héttel élet-erős külsővel indult el Gyulafehérvárról, pénteken délelőtt 11 óra tájban érkezett vissza gyászólag egyházmegyéje székvárosába.

Az „icámestec” Beszélgetés az „icámestecség” utolsó Mahikánijával

Budapest, szeptember hó.

Szerény, de öntudatos hangon, szépen kaligrafált betűkkel hívja fel a figyelmet arra, hogy szépirászi szakiskolája nyolcvan évvel ezelőtt, még a Bach-korszakban született. „Alapítotott” 1857 november 18-án, mint ahogy ezt a falon bekeregetett és „Pesth városának magisztrátusa által kiállított Decret” bizonyítja.

— Ő maga — mondja — mellékesen negyven éve vezet személyesen a szépirásiskolát. Nem nagy esemény — teszi hozzá szerényen a levélben —, mégis tán olyas valami, amit publikálni lehetne. Ez alkalomból ünnepélyt nem rendez, nem ünnepelteti magát. Teljes tisztelettel, Fenyves Sándor írómester.

Pedig ünnepelni kellene. A mestersége egy darab romantikus múlt, egy kissé biedermeier mesterség, olyasmi, mint a gyertyaöntőké, lámpagyújtatóké, vagy fiakkerosoké. Egy ember, aki szembeszáll a géppel. Ő, Fenyves Sándor írómester, igenis, nem hajlandó elismerni a gép egyeduralmát. Meg akarja tanítani az emberiséget a szép írásra. Olyan, mintha egy szöveglegény akarna konkurrenciát csinálni a textilgyárnak.

— Kik tanulnak szépirászt? — kérdezzük.

Megütözköve pillant fel.

— Mindenki. Amíg a világ fennáll, az írás élni fog. Fontos okmányokat ma sem lehet géppel írni. Végredeleleteknél például végtelenül fontos, hogy kézírással készüljön. A gépen írt végredelelet hitelességét nagyon könnyű kétségbevonni, még ha tanuk is szerepelnek.

Egy pillanat múlva szárazabb hangon folytatja:

— Nagyon sok hivatal van, ahol még ma is megkövetelik a szép, folyóírást. Ugynevezett át-ütőkönyvelést, vagyis a Hinz-féle rendszert csak kézzel lehet csinálni. Adóhivatalokban a nagy folyószámlákat szintén kézzel vezetik.

Mutat szépirászmunkákat és részletesen fejtegeti, hogy az írás is jelentős fejlődésen esett át az idők folyamán. Kíváncsian olvassuk a szépirászminták szövegét. Ilyenek vannak köztük: „A gróf szeretett volna lábával dobantani, de földbegyökeredett a lába”, „A bárónő egy útott ásitást nyomott el, majd élénk hangon fordult vendégéhez.” Kár, hogy a szöveg többi része ismeretlen. Az embert gyötrelmes kíváncsiság fogja el, hogy végül is a gróf hogyan oldotta meg a kínos helyzetet és a bárónő mit mondott vendégének, miután az ásitást sikerült elnyomnia. Az iskola növendékei felől érdeklődünk.

— Van köztük mindeféle — mondja. — Van kúriai bírő, munkás, katonatiszt, pincér, bokszeres és így tovább.

Megmutatja, hogy milyen előmenetelt tett egy tízenyolcórás tanfolyam után egy szobalány, majd egy vezérkari százados és végül egy futballbíró. Megmutatja az „eredeti” írásokat is, tehát használat előtt és használat után. Meglepő, hogy mennyire uniformizálódott a szobalány, a vezérkari százados és a futballbíró írása. Ilyen tökéletes demokrácia seholsem létezik. A szobalány ugyanazzal a pontos, gépies fonálbetűvel ír, mint a katonatiszt.

Nyomatékosan figyelmeztet rá, hogy ő nem csak szépirásztanár, hanem írómester is. Ez lényeges különbség. Tudniillik a szépirásztanár csak tanít, az írómester pedig alkot. Hogy mit? Hát megalkot például különféle írástípusokat, disz- betűket, kirakatírást konstruál és így tovább.

— Mi, írómesterek — mondja —, nem egyféle írást tudunk, hanem negyven-ötven félet. Más írásra van szükség a díszoklevélhez, a nemesi

családúrhoz, a kirakatíráshoz, a különböző ok- levelekhez.

Megmutatja néhány alkotását is. Ezek között feltűnik egy gyönyörű díszoklevél, amelyben a Dörmögő Medvek Társasága Elek Gusztáv urat mint bocsot befogadta és erről jelen oklevelet állítja ki. Mutat azonkívül egy mikroszkópius ki- csinységű írást, amelynek segítségével egy leve- lezőlapra egy terjedelmes novellát tudott lemá- solni. Nagytólval sikerül olvasni az elbeszélés egyik mondatát, amely így hangzik: „Aki azzal indul el hazulról, hogy „szakítani fogok”, az bé- külni megy.” Sajnos, nem emlékszik a novella szerzőjének nevére. Kár. Ha axiómára lenne szük- ségünk, ehhez az íróhoz fordulnánk megrendel- ssel. Jelenleg azonban axiómaszükségletünk fe- dezve van.

Megkérdezzük tőle, vannak-e megfigyelései arról, hogy ki milyen írástípust használ. Így fe- lel:

— Az úrinők kedvenc írása például a hegyes, álló írás. A kenyérkereső nők a dülő folyóírást szeretik. Akik álló pult mellett dolgoznak, több- nyire az álló, folyóírást használják. A legtöbb helyen azonban konzervatívok a főnökök és a dülő magyar folyóírást követelik meg.

Egyenlőre a folyóírásról. Az iskolában azonban elsajátítható a helyes névalírás is. Aki csak va- lamit is ad magára, az sietve megtanulja, hogyan kell a nevet aláírni. Ez reprezentációs szempont- ból igen fontos. Például a vezérigazgató úr még- sem írhatja a nevet közönséges betűkkel a mil- liós váltóra, mert mit szólna ehhez a bank, amely beváltja. A névalírás azonban korántsem az egyéniséghez igazodik, hanem kizárólag a név kezdőbetűjétől függ.

— Arra kell ügyelni — mondja figyelmeztető hangon —, hogy a betűt ne deformáljuk.

Hangsúlyozza, hogy mindenkiel egyénileg foglalkozik. Komoly eredményt csak így lehet el- érni. Megtudjuk még tőle azt is, hogy igen sok úrihölgy tartozik az iskola növendékei közé, akik passzióból tanulnak szépen írni. Vajjon miért — kérdeztük. Azt feleli, hogy a hölgyek nem szere- tik hlamálni magukat csúnya írásukkal, ha pél- dául egy társas levelezőlapot kell aláírni.

— Gyűlölöm a csúnya írást! — kiált fel szen- vedélyesen. — Hanyag, felületlen jellemre vall. Azonkívül alapos önhiúságra és fontoskodásra, mert a csúnyán író ember olyan fontosnak kép- zeli magát, hogy azt hiszi, mások amúgy is ve- szik a fáradságot írásuk kiböngészésére.

Megnyugvással és méltó hangulatban hagy- tuk el az iskola nemesen puritán helyiségét. Ez az ember nemesen szépen ír, de szép lélek is. A lelke is olyan szép, mint az írása. Ritka eset, hogy ilyen szép jellemű ember jóvedelmet hajtó foglalkozást űz.

EGÉSZSÉGI TANÁCSADÓ:

Pályaválasztás előtt arra is gondolni kell, milyen munkát bír el a lábunk?

A lábtorna, mint a lábápolás legjobb szere

Az iskolai év küszöbén, amikor a pálya- választásra is mindenki többet gondol, szülő és életbeinduló fiatal egyaránt, nem szabad figyel- men kívül hagyni bizonyos egészségi kérdéseket sem. Igy igen fontos az, hogy kinek milyen mun- kát bír el a lába?

Ha valakinek gyenge a lába, ne válasszon sok állással-járással összekötött munkakört. Vanna azonban ipari foglalkozások, melyeket űlve is le- het vagy lehetne végezni. Ezeknél fel kell hívni a szakkörök figyelmét, hogy történjék gondosko- dás megfelelő ülőberendezésekről, amikkel sok lábbajnak elejét lehet majd venni és a már meg- levőket is enyhíteni lehet. Sok munka van a ház- tartásban is, melyeket állva szoktak végezni, holott éppoly jól vagy még jobban el lehetne őket végezni űlve.

A még egészen ki nem fejlett, szerzett lúd- talpnál elsősorban megerősítés által legyünk azon, hogy a láb visszanyerje teljes teljesítőképe- ségét, de ugyanakkor csökkenteni kell az igénye- ket az ilyen lábbal szemben.

Kitűnő láberősítő általában a torna, de különösen azzá lesz, ha — ami eddig ritkán történt különös céllal — boka-, lábfej- stb gyakorlatokat is végzünk. Ilyenek például a belső lábszél emelése és süllyesztése, lábfejforgatás, emelés a bokából, lábujj-mozgatás, lábujjhegyen járás, sarokemelés és süllyesztés stb. Jó szolgá- latot tesznek a térdhajlítás, emelés, nyújtás, — a szaladás, ugrás, lépcsőjárás, megmászás, — a já- tékok, a korcsolyázás stb — mindez a láb külön- böző izmait veszi igénybe.

A lábápolás-erősítés eszköze a gyakori, le- hetőleg mindennapi lábfürdő, ez fő- képen váltófürdő legyen, ami a hideg-meleggel szemben is ellenállóvá teszi a lábat. Amikor csak tehetjük, járjunk mezítláb tiszta pázsiton, homok- ban vagy akár otthon szőnyegen, amivel azt is ellensúlyozzuk, hogy lábunk rendszeren naphosszat el van zárva a levegőtől.

Mindenkor, de különösen, ha gyermekek lá- bának erősítéséről van szó, ügyeljünk arra, hogy az erősítés, gyakorlás fokozatosan, türelőtetés, az edzés meghülés nélkül történjék. Mindez a már megszerzett lúdtalpra is enyhítőn, gyógyítóan hat. Ez utóbbi esetben nagyon ajánlatos testmozgás az úzás, kerékpározás is. Tehermentést, kímélést jelent a cipőbetét, amit természetesen szakember készítsen a lábról vett, a korrekciót pontosan megmutató gipszminta után. Könnyebb esetek- ben, mikor a láb a torna és cipőbetét viselése ál- tal annyira megerősödött és helyreállt, hogy a fájdalmak elmaradtak, a járás rendes lett, a cipő- betétet fokozatosan el is lehet hagyni, kivéve, ha nagyobb, megerősítő járás vagy állás vár éppen reánk. Legjobb, ha ezeket a dolgokat időről-időre, orvossal beszéljük meg.

Hogy a szerzett lúdtalp gyógyítása milyen eredménnyel járhat, az ennél a bajnál is attól függ nagyrészt, mikor fogunk hozzá a kezelte- shez: minél korábban, a kilitás a gyógyulásra an- nál nagyobb.

Övja és erősítse szervezetét a szeszélyes őszi időjárás alatt

ŐSZI SÖRREL.

Dreher-Haggenmacher specialitása.

Rendszeres és mértékletes fogyasztása megvédi minden betegségtől.

A falut és a várost közel hozza egymáshoz — a tejesköcsög

Bucuresti, szeptember hó.

Hét éve lakunk ugyanabban a házban s hét éve ugyanaz a tejesasszony hordja nekünk a tejet. Csak eleinte váltunk meg egy-egy rövid időre tőle, mikor a kelleténél több vízzel hígította fel druját, de a haragvadás korszaka alatt mindig gyermeketegnek bizonyult az az elképzelésünk, hogy a többiek nem ugyanazt csinálják. Mindig vissza pártoltunk tehát hozzá, mert a szokás hatalma elviselhetőbb tette számunkra az ő kutyának vizét s különben is kövér természetek, piros-pozsgás képének megjelenése annyira belenőt napirendünkbe, hogy olyankor is nehezen nélkülöztük, mikor — másfél évenként átlag egyszer, — népi létszám szaporítási okokból négy-öt napig otthon maradt.

Ilyenkor eleinte a férje helyettesítette, egy szikár, gyorsmozgású parasztember, egy idő óta azonban vagy a suhanc-sorba nőt elsőszülöttje, vagy a süldővé cseperedett legnagyobbik leánya Lenuca látta el a helyettesítés tiszteit.

Ez a Lenuca régi ismerősünk. Már kisebb korában is szívesen ellátogatott hozzánk Bucuresti környéki falujukból, Pantelimonból a tejes-taligán, s mialatt anyja az udvaron a ház három-négy lakójának mérte a tejet, ő boldogan csodálta kislányom játékeit.

Ugy látszik, más házakban nem részesült ilyen barátságos és szíves fogadtatásban s egyedül nálunk ismerhette meg a városi gyermekszoba gyönyörűségei rejtelmeit. Azért nagyon megszeretett minket s lassankint valószínű emberföltölti lények, de legalább is királyi kincsek birtokosai lettünk az ő szemében.

A kis gyermekszoborán mennyei átszellemültséggel táncoltatta végig ujjait, a babákat ellágyultan fogta karjaiba s mikor a kis tűzhelyet és a hozzávaló liliputi főzédényeket megpillantotta, felsikoltott és a szívéhez kapott.

Othon, kis testvéreinek csodákat mesélt a nálunk látottakról s az egész gyermekhad szent rajongással gondolt a tündérvilágra, amit Lenuca előtt bucaresti utjain kitárul. Üzenték hogy ők is készülnék meglátogatni kislányom kincseit s már előre ajándékokat küldtek a bámulatos meseország királynőjének. Kis csokorba kötött mezei virágot, buzakalászt, kicsi lopótököt, falevélből, gyermekláncfűből kötött fűzért hozott időnként Lenuca s megtoldta testvérei hódolatának jeleit a saját kedveskedésével is, amelyek között kétségkívül a tökmagnak volt a legnagyobb sikere.

Ezt a tiszta rajongást, gyermeki vágyakozást és kedves figyelmet mégis csak méltányolni kellett idővel. Azért karácsonykor, amikor különösen szép fát hozott kislányomnak Ibinek az angyal, meghívtuk az egész gyereksereget. S a derék, kövér tejesasszony nagy keszkenőkhöz bugyellálva fel is rakta Lenucát és még három kis leánytestvérét Annát, Máriát és Stelucát a tejes-taligára és soron kívül behajtott velük. Kimosdatott, feszes varkocsba fésült hajú kis vadócok voltak valamennyien. És mikor megálltak a fénylő fa előtt, a boldogságtól, ámulattól és meghatottságtól elborították a szemüket a könny. S még a tapasztalt Lenuca is, meglátva az alvó-babát, keresztet vetett.

Akkor minden gyerek édességekkel és apró, csillogó holmikkal megrakodva távozott tőlünk s azóta rendszeresenünk kellett a falusi csöppségek megajándékozását. Meglépázott babák, csónka állatok, horpadt edények, kéknyakú labdák kerültek ki Lenucákhoz, akiknek képzelete olyan jó karba varázsolta ezeket a szánalmasan lepusztult, kímálatlan játékokat, mintha épp akkor kerültek volna ki

az angyal mennyei műhelyeiből.

S minthogy nem lehetett igazságot tenni közöttük, hogy ki mikor, melyikkel játsszék, a jó tejesasszony úgy oldotta meg a kérdést, hogy magas polcra helyezte az ajándéklágyakat, ahol a gyermekhadnak csak bámulata érte el azokat, de keze nem.

Idők multával aztán a tejesek családja is kezdte érezni a nagyobb értéket nyújtó viszont ajándékozás kötelezettségét. A tökmag és hasonló örömök már csekélységnek tüntek fel ekkora bőkezűség meghálálására. És egy szép napon kis, tarka valódi macskával lepte meg Lenuca a kislányomat, aztán pedig egy

igazi házinyuszi, kora tavasszal meg egy frissen-kelt valóságos kiscsibe került ki a kis parasztlány kosarából a tejadagolás idejében nálunk tett látogatása alkalmával.

Most már az én kislányom képzeletében ragyogott fel a csodálatos falusi világ, ahonnan Lenuca ajándékai származtak. Vallatóra fogta falusi barátját, akinek elbeszéléséből ámulva szerzett tudomást a gazdasági udvar ismeretlen birodalmáról. S most már benne lángolt fel a vágy, hogy ellátogasson oda, bizonyosságot szerezni a környezetről, amely elötte éppoly csoda-számba ment, mint a falusi leánykának a városi gyermekszoba játékei.

Nagy esemény volt a tejeséknél a látogatásunk. Kisbárányok születése adott nekünk nagyobb alkalmat. És ha Lenuca és kis testvérei földbegyökerezett lábbal álmélkedtek a nálunk tapasztaltakon, nem volt kisebb az én kis lányom könnyes, ujjongó lelkes csodálkozása sem odakint.

És azóta Lenucában és Ibiben egyaránt figyelhetem a szüntelen csodálatot és vágyakozást egymás világa felé. Nostalgia, mely nemcsak a gyermeki lelkekbe örök. (j. b.)

Potyautasok alkonya

A rendszeresített jegyellenőrzéssel rendet teremtettek a vonatokon

Amikor egy liter borért — megállították a vonatot.
Tragikomikus esetek jegyellenőrzés közben

Temesvár. Saját tud. A rendszeres jegyellenőrzést végző vasuti ellenőrökön kívül időnként, váratlanul, minden egyes vonaton ellenőrző tisztviselő jelenik meg. A vasuti igazgatóság számos tisztviselőjét havonta egyszer jegyellenőrzésre rendelik ki, olyan időpontban, amelyet senkinek sem tud előre. A váratlan jegyellenőrzés célja, a közönséget teljesen hozzászoktatni a tudathoz, hogy menetjegy nélkül nem lehet utazni a vonaton. A váratlan jegyellenőrzések alkalmával máris meg lehetett állapítani, hogy általánosságban már rég megszűntek a visszaélések, amelyek egykor napirenden voltak.

Egyidőben rengeteg ember utazott vonaton anélkül, hogy menetjegyet váltott volna. Egyszer — ma is emlegetik — még az is megtörtént, hogy valaki az utcájánál állította meg a buziási vonatot, hogy ne kelljen messze gyalogolnia hazáig. Akkoriban a buziási vonal még az Erzsébet külvároson haladt keresztül. És fogadást tett arra, hogy mindent megtesznek, amit kíván. Ugy beszéltek akkoriban, hogy egy liter borba került s a vonat tényleg „véletlenül” megállt egy pillanatra a jelzett helyen.

A jegyellenőrzések alkalmával azért találni most is, elvéve, utasokat jegy nélkül. Az egyik ellenőr például a bucaresti gyorsvonaton, Lugos és Temesvár között bukkant egy fiatalemberre, akinél egyáltalán nem volt menetjegy. A fiatal ember panaszosan előadta, hogy Marosvásárhelyen járt munkát keresni. Azonban hiába. A penze teljesen elfogyott és így gyalogosan indult hazafelé. Marosvásárhelytől Lugosig gyalogszerrel tette meg az utat. Egy uriember aztán megsajnálta és biztatta, menjen csak vonattal tovább, majd ő intézi el a többit. Kivel és hogyan intézte el, nem tudni, de hogy az ellenőr jegy nélkül ta-

lalta, bár sajnálta, jegyzőkönyvet véttetett fel és a fiatalembert meg fogják bírságotolni.

Lugos és Karánsebes között, a vonaton, amikor a jegyellenőrzés megindult, észrevette az ellenőr, hogy három szakállas ember nagy sietve elhagyja a kocsiszakaszt. Gyanút fogott és a kocsinak meghagyta, hogy rögtön hozza ebebe azt a három embert. És tényleg: egyiküknél sem volt jegy.

— Birságot fizetnek! — jelentette ki az ellenőr.

— Jaj, nincsen nekünk pénzünk — mondogatták a fekete utasok.

— A legközelebbi állomáson telefonálni fog a csendőrségnek — utasította erre az ellenőr a kalauzt. Az emberek megszeppentek s amikor a tisztviselő az igazolványukat követelte, az igazolványkönyvecskéikben több óraszáz leles bankot talált. Persze, hogy rögtön meg is fizették a bírságot, főképp azért, hogy a csendőrség kezére ne adják őket.

Az egyik vicinálison, amíg az ellenőr a jegyeket vizsgálta, egyszerre csak érezte, hogy valaki a ruhája zsebéhez ért. Odakapott — egy huszies volt a zsebében. Egy fiatal leány csempészte azt a zsebébe. Kiderült persze, hogy a leánynak nincsen menetjegye. Azzal meglehetősen, hogy keveset meg vonattal és csak úgy tett, ahogy valaki tanácsolta: ha kéri a jegyeket „csuszasson” husz lelt oda a vasuti közegnek és nem lesz semmi baj. Hasonló tanácsra, hasonló „odacsusztatás” történt a torontálkeresztési vicinálison, amely tudvalegőleg Modosról — Jugoszláviából — jön. Egy jugoszláv asszony az ellenőr kérésére átadta a menetjegyet s az azt egy százast dugott. Az ellenőr megnezi a jegyet — teljesen jó és érvényes jegy volt és Temesvárra szolt.

— Hiszen a jegy jó — csodálkozott az ellenőr és visszaadta az asszonynak a százast. Mindamellett kíváncsi volt, mit akart az az asszony a pénzzel. Erre az illető elmondotta, hogy nem utazott, hanem csak határátelépési igazolvánnyal jött Jugoszláviából. Az igazolvánnyal azonban csak Gyulvészig mehetne, Temesvárig nem. Valaki tanácsolta, ha ellenőrzésre kerül a sor, kiscsibe meg a dobot illy módon „elintézni”. A vasuti ellenőr nem törődött többet a dolggal, mert nem tartozott rá.

Arad és Körtös között gyakori eset, hogy még ma is a vagonok tetejéről keli utasokat leszállítani. Persze olyanokat, akiknek nincsen jegyük. Legtöbbnyire szegény munkások, akik Körtösön laknak és Aradra járnak be munkára, vagy munkát keresni. Különben pedig nagy általánosságban rendben találják az ellenőrző közegek a menetjegyeket. Legtöbbjebb egynehány ugynevezett „furdójegyet” kell kitagaszolniok: a közönség úgy látja, nem ismeri teljesen az erre vonatkozó előírásokat.

Dr. Nyisztor Zoltán

Mandarinok, Kulik és Misszionárusok!

Utletírás

Ara: 180 lei és portó

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5.

MOZDÍTÁSI ÁRAK. Belföldön: Egész évre 800, félévre 400 negyedévre 210, egy hónapra 70 le. Külföldön: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postafelraképként csekkzámlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az idő javul, felhőzet csökken, eső eláll, szombaton szebb idő várható, a nappali hőmérséklet fokozódik, éjjeli lehűlés csökken.

A FELEKEZETI ISKOLÁKBAN MÉG NEM VEZETIK BE AZ ORSZÁGŐR-NAPOKAT. Temesvár. Saját tud. Az állami iskolákban tudvalevően az most kezdődő új tanévben bevezetik az országőr-napokat. Ezeket minden csütörtökön tartják, úgy hogy szorosan vett előadások csak a hétnek öt napján lesznek. A helybeli tanügyi vezérfelügyelőség kapott felvilágosítást a felekezeti közép- és elemi iskolákban most még nem vezetik be az országőr-napokat, vagyis ezekben az iskolákban továbbra is hetenként hat napon át lesz tanítás. Országőri tevékenység ezekben az iskolákban csak akkor lesz lehetővé, ha a tantervet erre külön kiképezték. Az illető tanfolyam három hétig szokott tartani.

Özvegyek és árvák is kaphatnak italmérsélt engedélyt. Temesvár. Saját tud. Azokat a vidéki — falusi — kocsmákat és vendéglőket, amelyekre névbe még 1932. előtt adták ki az italmérsélt engedélyt, tudvalevően árlejtés alá bocsátják. Temes-Torontál megyében négyezerhatvan kocsmagengedély került árlejtésre, illetve az árlejtések már folyamatban is vannak. A pénzügyigazgatóság most kijelentette, hogy özvegyek és árvák is résztvehetnek a licitációkon, illetve ezek is kaphatnak italmérsélt engedélyeket.

KÉTSZÁZ MILLIÓS KÖLTSÉGVETÉSE LESZ A TEMESI TARTOMÁNYNAK. Temesvár. Saját tud. A királyi helytartóságon tanácskozások folytak a temesi tartomány költségvetésének összeállítására. A tartomány költségvetése kétszáz millió lei lesz. Ezek az összegek a tartományhoz tartozó öt megye szükségleteinek fedezésére szólnak és ezen megyék jövedelméből is tevődnek össze.

Katolikus elemi iskolai igazgatók érkekeztek. Aradról jelentik: A temesvári egyházmegye területén működő római katolikus elemi iskolák igazgatói Aradon érkekeztek jöttek össze. A résztvevők reggel fél 9 órakor a minorita templomban misét halgattak. A szakértekezlet főpontját az új tanterv és a tankönyv kérdés képezte, amelyről Návrádi Ágoston, az aradi elemi iskola igazgatója tájékoztatta a hallgatóságot. Az értekezleten elhatározták, hogy az egyesített kerületek őszi értekezletét október hónap folyamán Pankotán rendezik meg. Ezzel kapcsolatban elhatározták még, hogy a környékbeli iskolák növendékeinek bevonásával gyermekkarri hangversenyt rendeznek a pankotai értekezlet keretében. Az új tanterv alkalmazását illetőleg megállapítást nyert, hogy annak bevezetése komoly gondot okoz és pedig azért, mert ez az új tanterv eddig még nem érkezett meg a miniszteriumból. A tanítók egyelőre tanácstalannak, ezért elhatározták, hogy újabb intézkedésig a régi tantervvel dolgoznak, de az újabbnak ezellenében. A tanítóság felkészült arra, hogy adott esetben az új tantervet a tanév folyamán is bevezessék.

REPULÓGÉPBALESET A PIPERAI REPULÓTÉREN. Bucaresti. Saját tud. A légügyi és tengerészeti miniszter közli. Szeptember 15-én délután négy órakor a Piperai repülőtéren szerencsétlenség történt, amelynek Trieb Vladimir repülőhadnagy áldozatul esett. A miniszterium bizottsága kiszállt a helyszínre, hogy a szerencsétlenség okát megállapítsa. Erről azonban még nem adtak közleményt.

Repülőgépen érkezett Aradra egy belga diplomata. Aradról jelentik: Érdekes vendég érkezett Aradra: a családi repülőtéren egy kétszemélyes, egyfedélű repülőgép szállt le, amely Belgium légi jelzését viselte. A belga repülőgépen Aradra érkezett Nicolas Pirard belga diplomata, aki Dél-Afrikába repül. Utját az aradi repülőtéren szakította meg, ahol a repülőgép benzint vett fel. Az alkony közeledte miatt a repülőgép nem folytathatta útját s ezért a belga diplomata a gép pilótájával együtt Aradon töltötték az éjszakát. Nicolas Pirard rangrejtve utazott s ezért nem nyilatkozott a saját képviselőinek sem afrikai utjára vonatkozólag. A belga diplomatát szállító repülőgép csütörtökön rajtolt tovább délafrikai célja felé.

Lelkinap. Szeretettel értesítjük katolikus Nőtestvéreinket, hogy a lelkinapot minden hónapban, ez alkalommal szeptember hó 22-én, csütörtökön a Szociális Testvérek nagyváradi székházában (Str. Crisán 2. sz.) újból megtartjuk. A lelkinap reggel fél 9 órakor kezdődik és este 6 órakor végződik. Egész napon bentlakás kötelező. Teljes ellátás napi 30 lei. A lelkinap egynapos lelkimagány, a léleknek Krisztusban való újjáéledését jelenti, — lelkünknek csodálatos erőt, boldogító békességet, lankadatlan kitartást ad az élet küzdelmeinek elviselésére. Külön felhívjuk a radnai zarándokok figyelmét a lelkinap fontosságára, hogy lelkiileg elkészülve, bensőségesen végezzenek zarándokutjukat. Testvéri szeretettel a Vezetőség.

KATONAI BIZOTTSÁG JÁR A FŐVÁROSI TEXTILÜZEMEKBEK ÉS RAKTÁRAKBAK. Bucaresti. Saját tud. A minisztertanács szerda esti határozata értelmében bizottságok jelentek meg a főváros több szövőgyárában és textilárú nagykereskedésében és leltárba vették az ott raktáron talált egész anyagkészletet azzal a meghagyással, hogy a leltározott cikkek csak a honvédelmi miniszter jóváhagyásával árusíthatók.

Munkatáborba vezénylik a munkanélkülieket Esztorozságnak. Revalból jelentik: Esztorozságnak törvényi lépteték életbe a veszélyes munkakerülő kötelező munkatáboráról. A törvény azokra a tizennyolctól hatvan évig terjedő férfiakra és nőkre vonatkozik, akik munkaképességük legyább negyven százalékának birtokában vannak, de életüket koldulásból tartják fenn, vagy javíthatatlan csavargók, vagy ha dolgoznak ugyan, de keresetüket akaratgyengeségből alkohorra vagy kábítószerre költik, úgy hogy maguk és családjagjaik nyomorognak. A bíróság büntetés kiszabása helyett is kimondhatja a munkatáborba való beutalást. A beutalás tartama hat hónaptól három évig terjedhet. A munkatáborba teljesített munkáért bért fizetnek, amelynek 25 százalékát a munkatábor fenntartására fordítják, 75 százalékát pedig kifizetik a beutaltnak. Ebből levonják a beutalt eltartásához szükséges költségeket. Keresete 15 százalékát a beutalt saját szükségleteire fordíthatja, a megmaradt részt pedig köteles családjára rendelkezésére bocsátani, illetve ennek hiányában a munkatáborból való elbocsátásakor egy összegben megkapja. A munkatábor rendjének fenntartását fegyelmi büntetésekkel biztosítják. A legsúlyosabb fegyelmi büntetés férfiaknak huszonöt botütés. A munkatábori beutaltak utánpótlás: erdőirtás, földjavítás stb munkálatokban vesznek részt. A munkatáborok, amelyek az igazságügyminiszteriumnak vannak alárendelve, már megkezdték működésüket.

Szeptember 20-a körül fizetik a nyugdíjakat. Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyminiszteriumban összeállították a szeptember havi fizetések és nyugdíjak kimutatását. A kifizetéseket szeptember 20-án kezdik meg. A pénzügyminiszterium ilyen irányban utasította a pénzügyigazgatóságokat. A pénzügyigazgatóság nyugdíjgyósztályához egyébként rendelet érkezett, hogy felül kell vizsgálni azoknak a nyugdíjasoknak a könyveit, akik kiskoruk után kapják a nyugdíjilletéket. Ezért felkéri a pénzügyigazgatóság mindazokat a nyugdíjasokat, akik kiskoruk után kapják a nyugdíjilletéket, hogy a nyugdíjhatározatot és a kiskori születési bizonyítványát, valamint az iskolai bizonyítványát mutassák be a nyugdíjgyósztálynál. — Ugyancsak felszólítja a pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya az összes nyugdíjasokat, valamint a hadirokkantakat és özvegyeket, hogy a jövő héten hétfőtől, azaz 19-étől kezdve számfeljés végett nyújtsák be a nyugdíj, illetve rokkant könyvecskéiket.

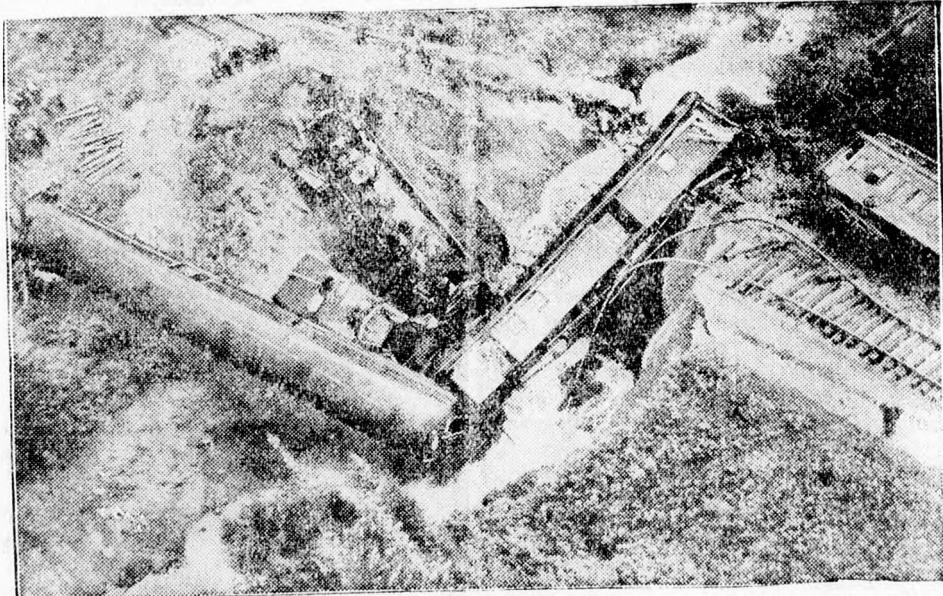
A rádióműsört, rajtnak kívül álló okokból, nem közlhetjük.

HERCZEG FERENC HUSMÉRGEZÉSBEN SÜLYOSAN MEGBETEGEDETT. Budapestről jelentik: Herczeg Ferenc a hírneves magyar író csütörtökre virradó éjjel húsmérgezésben megbetegedett. Herczeg Ferenc az egyik előkelő étteremben vacsorázott ismerőseivel és itt romlott húst adtak neki. Az író éjszaka rosszul lett és azonnal szanatóriumba szállították. Herczeg Ferenc állapota péntekre már javult s remény van rá, hogy szeptember 22-én már részt vehet a 75-ik születésnapja alkalmából tiszteletére rendezett ünnepségen.

A fővárossal egy fizetési osztályba sorozták Kolozsvárt. Bucarestből jelentik: Tekintettel arra, hogy Kolozsváron állandó drágulás mutatkozik a Erdély fővárosa legalább is olyan drága hely, mint Bucarest, az állami és köztisztviselők emlékirattal fordultak a minisztertanácshoz ebben az ügyben. Az emlékirat következtében a minisztertanács úgy döntött, hogy Kolozsvárt a fővárosi fizetések csoportjába sorozza, ami azt jelenti, hogy az állami, megyei és városi közalkalmazottak fizetése ugyanannyi lesz, mint a bucaresti hasonló rangosztályban levő tisztviselőké. A minisztertanács határozat alapján a fizetésemelések szeptember 1-től kezdődnek és a CFR igazgatóságánál már így is fizettek ki a tisztviselőket. Az illetményemelésben már a CFR nyugdíjasok is részesültek. Remélhető, hogy rövid időn belül a többi szakminiszteriumok is intézkednek, hogy tisztviselőik megkapják a számukra megszavazott kedvezményt.

*** Hűvösebb őszi napon felmelegíti, a Dreher-Hagenmacher gyár őszi sörkülönlegessége.** Kérje mindenütt

Egyetlen ügyész sincs a szatmári törvényszékben. Szatmár. Saját tud. A szatmári törvényszék zavartalan működése elé nem várt akadályok tornyosultak. A legutóbbi bírói áthelyezések során az ügyészség valamennyi tagját előléptették. A magasabb rangba távozott ügyészek szeptember 15-én elfoglalták új hivatalukat. Mivel az igazságügyminiszteriumban a megüresedett ügyészi állások betöltéséről nem intézkedtek, a szatmári törvényszék ügyész nélkül maradt. A folyóügyek intézésére — addig, amíg az igazságügyminiszteriumban az új kinevezések megtörténnek — minden 24 órára egy-egy törvényszéki bírót delegálnak. A törvényszéken hat tanácselnöki, illetve szavazóbírói állás van üresedésben.

Borzalmas vasúti katasztrófia volt a kanadai Quebec közelében, a „Pacific” vasútvonalon, ahol a luxusepresszek közlekednek

Egyik vonat az árvíz által alámosott töltésről lezuhant a mélységbe s az össze-vissza tört vasúti kocsik közül sok halottat és sebesültet szedtek ki. Képünk a katasztrófia helyén készült repülőfelvétel

Aki háromszor megbukik, nem tehet kereskedelmi érettségét. Bucurestiből jelentik: A nemzet nevelésügyi minisztérium módosította a kereskedelmi érettségi vizsgálat szabályzatát. A módosítás értelmében azok a növendékek, akik háromszor megbuktak, a jövőben többé nem jelentkezhetnek vizsgára.

Tífuszjárvány Maros megyében. Saját tud. Maros megyének az alsó részében újra felütötte a fejét a tífuszjárvány. Csiba községben hat megbetegedés történt. A betegeket a kerületi orvos azonnal beutálta a járványkórházba. A megbetegedések valószínűleg a rossz vízből fakadtak. A legtöbb községben kiszáradnak nyáron a kutak, úgy hogy valószínű csata folyik az ivóvízért. A nevet pedig hiába világosítják föl vezetői, nem sok gondot fordít az ivóvízére, amíg nem szerez beöle betegséget.

A kerelőszentpáli új iskola felavatása. Nagy ünnepe volt a marosmenti Kerelőszentpál községnek. Az új iskolát szentelte fel Bencze István dicsőszenmártoni kerületi főesperes, aki fényes papi segédlettel ünnepélyes szentmisét celebrált. Mire után a pápáság teljes ornatibusban és a nép nagyszámú népies viseletében öltözve, kormenethen átvonult az új iskola épületéhez. Az új iskola kapujában Brandner Sándor plébános üdvözölte a kerületi főesperest, mint püspöki biztost, valamint a megjelent vendégeket. Beszédében kiemelte a kerelőszentpáli iskolai történetét. Evtizedekig — mondotta — megoldatlan kérdése volt a községnek a hitvallásos iskola épületének az ügye. Rövid 5 év alatt három helyre költözött az iskola. Gróf Haller István, az egyházközség főgondnoka adta meg a végleges megoldáshoz szükséges alapot, amikor 200.000 leiert megveti egy házastelket és azt iskola céljaira az egyházközségnek adományozta. Az egyházközség tagjai vállalták a 80.000 leies átalakítási költség fedezését: felosztva a költséget maguk között birtokuk arányában. A nemes adomány és a hívek áldozatkészsége emelte a minden tekintetben modern és impozáns iskolát. A katolikus nevelésügyi fontosságáról mondott szavak után felkérte a plébános a főesperest, hogy szentelje fel a tudomány és hit és az anyanyelv ápolására felépült új iskolát. A szentelési szertartás után Bencze István főesperes mondott gondolatokban gazdag beszédet és megköszönte az illetékeseknek jóságos adományait, mellyel lehetővé tették ennek az új kultúrának felépítését.

Újabb vádat emeltek Waiszlovich Emil ellen. Kolozsvárról jelentik: A hadbírósg most tárgyalta Waiszlovich Emil, a nagyváradi Park-hotel tulajdonosának felfüggesztési perét. Több ízben tartottak már tárgyalást ebben az ügyben a tanúkihallgatások kiegészítése miatt, azonban az ítélethezatal mindannyiszor el kellett halasztani. A jelenlegi tárgyalás során Popovici Valér dr rendőrkészvort hallgatta ki a hadbírósg. A rendőrkészvort elmondotta, hogy a szóbanforgó színházi előadás jelen volt, a himnusz hangjaira azonban fészkes vigyázásban előre nézett s így nem láthatta, hogy Waiszlovich hogyan viselkedik. Megjegyezte azonban a rendőrkészvort, hogy a vádlott ellen újabb eljárás indult, mert a Medrano cirkusz előadásán, a Himnusz eljátszásakor Waiszlovich felállt ugyan, de nem vette le a kalapját. Dr Bleda őrnagy-ügyész 2 évtől 5 évig terjedhető fegyházbüntetést kért, majd dr Hatieganu egyetemi dékán mondotta el védbeszédét. A hadbírósg a perbeszéd elhangzása után úgy döntött, hogy a jelenlegi eljárással egyesíti Waiszlovich újabb hasonló ügyét s mindkét perben egyszerre hoz ítéletet.

Szabályozzák a Zazart és több patakat eltüntetnek Nagyváradon. Saját tud. A bányaváros tudvalevően üdülőhelynek nyilvánította egy régebbi miniszteri rendelet. Ennek ellenére a hatóságok részéről nem intézkedtek, hogy a levegőt és a folyók vizét a mérgezésétől megvédjék. Most végre a város és a Phönix vegyigvár között megállapodás jött létre, amelynek értelmében a Phönix a gyár szennyvizét levezető patakat köteles eltüntetni. A városi mérnöki hivatal tervei szerint a gyár mély csatornákat épít és a patak vizét, a föld alatt a Téköz-utcaig vezetik s csak a város végén engedik bele a Zazarba. Szó van a Szénatéren ektelenkedő Cigány-patak eltüntetéséről is. A Zazar szabályozásához a város most már komolyan hozzáfogott. A napokban bizottság szál ki a bányaváros közepén hőmpolygó folyóhoz, hogy a szabályozás módzatait a helyszínen megtargyalja.

Temetések. Ifj. Dietrich Árpádné szül. Thiering Anna 23 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése szombaton délután 5 órakor lesz a Rulikovszky-temető kápolnájából. — Gulyás János hentes és mészáros iparos 48 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Rulikovszky-temető kápolnájából. — Kudar Jánosné született Tóth Erzsébet 59 éves korában meghalt. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Pompei-utca 38. számú gyésházától. (Erdélyi „Concordia”). — Özvegy GAI Stefánna szül. Blaga Eva 60 éves korában meghalt. Temetése szeptember 17-én volt a Iosiai-temetőbe. (Caritas.)

Ifj. Kendi Finály István Dr
Vitaminok és hormonok
Amatőrköltésben 116 lei.

Az ideit nóbeldij a nagyközönség széles rétegeiben keltett érdeklődést a vitaminok iránt. Kendi Mihály könyve ebben a vonatkozásban kitűnő kézikönyv. Behatóan foglalkozik az élet fenntartásához szükséges erjesztőkkel, vitaminokkal és hormonokkal s érdekes táblázatokban mutatja ki, hogy a különböző élelmiszerek milyen mértékben tartalmazzák őket.

Leszállt a vonairól és összezúzta magát. Szalárd. Saját tud. Izsák Miksa szalárdi kereskedő a tegnap éjszakai vonattal hazafelé jövet leszállt a vonatról a szalárdi alagút előtti hidon, ahol a pályamunkások a hidat javítva, felszedték a deszkákat. Izsák ezt nem vette észre és a vonat lépcsőjéről egyenesen a kb. három méteres patakba zuhant. A vizsgálat megindult, ki felelős a szerencsétlenségért.

A razzlián került hurokra egy sikakészítő pénzügyi tisztviselő. Temesvár. Saját tud. A rendőrség egy idő óta minden éjjel razzliákat rendez és mindenkit, aki bármikép is gyanús, vagy aki magát igazolni nem tudja, bekísérik a rendőrkészvortára. A naponkénti razzliák alkalmával már több körözött betörőt sikerült elfogni. A legutóbbi razzlián egy Stanescu Constantin nevű volt pénzügyi tisztviselőt fogtak el, akitől kiltunt, hogy szintén körözök. A volt tisztviselő Turnu-Severinben ítélte el a törvényszék sikkasztás és okirathamisítás címén héthavi börtönrre. Mire azonban az ítélet jogerőre emelkedett, Stoinescunak már csak hült helyét találták. Senki sem tudta, hogy Temesváron bujkál.

Az alkotmány elleni szavazás nem büntett. Kolozsvár. Saját tud. Aldea Aron, a kisküküllői megyei Panadea községbeli lakos annakidején az új alkotmány megszavazása alkalmával hangosan kijelentette, hogy ő az alkotmány ellen szavaz. A csendőrmester ezért eljárást indított ellene. Az ügyben csütörtökön tartott tárgyalást a kolozsvári katonai törvényszék, amely felmentette a vádlottat a vad- és következményei alól azaz a közbiztonság, hogy ha valaki nem szavazta meg az új alkotmányt, az nem büntetendő cselekmény.

IDEGEN EDZŐ NEM MŰKÖDÖM AZ ORSZÁGBAN. Bucuresti. Saját tud. A Román Labdarugószövetség átiratot kapott az országőrségtől, amelynek értelmében október elsejétől kezdve egyetlen idegen edző sem működhet román csapatoknál. Remélik azonban, hogy ez csak az új szerződésekre vonatkozik.

Mikor lehet az állam ellen kártérítési keresetet indítani?

Bucuresti. Saját tud. Az igazságügyminiszter rendeletét készített, amelyet az uralkodó szentesített is már és amely szerint az állam ellen a jövőben kártérítési keresetet csak akkor lehet indítani a bíróságoknál, miután a közigazgatási bíróság megállapította elvben a kérdéses tény törvénytelen voltát.

A fegyelmi nélkül elbocsátott városi tisztviselők újabb nyelv-vizsgára állhatnak

Nagyvárad. Saját tud. Több ízben foglalkoztunk a városházáról elbocsátott kisebbségi tisztviselők ügyével. Tegnap megérkezett a városházára a belügyminisztérium körrendelete, amely közli, hogy mindazoknak a tisztviselőknek, akiket csak felfüggesztettek és nem fegyelmi uton elbocsátottak el állásukból, joguk van újabb nyelv-vizsgára állani. Sikeres nyelvvizsga esetén a város köteles ezeket a tisztviselőket visszahelyezni állásukba. A körrendelet csak azokra a kisebbségi tisztviselőkre vonatkozik, akik a nyelvvizsgán legalább 5-ös osztályzatot értek el.

Aki három napon belül nem kapja kezéhez katonai behívóját, — az érdeklődjék utána a kerületi rendőrségen

A nagyváradi hadkiegészítő parancsnokság elküldte kezbesítést véget a rendőrségre mindenkinél a behívó parancsot a katonai felülvizsgálatra. A rendőrség szétosztotta a behívókat a kerületi rendőrségekre, ahol ma már megkezdtek a behívók kiképzését. Aki három napon belül nem kapja meg ezt a behívó parancsot és felülvizsgálat alá esik, az okvetlen érdeklődjön a maga kerületi rendőrségén, hogy van-e a részére behívó.

Amint többször megirtuk, azokról van szó, akiket orvosilag felmentettek 1922. és 1936. között a katonai szolgálat alól. Vidéken a csendőrség kézbesíti ki a parancsokat, személy szerint, tehát mindenki a csendőrségen érdeklődjék, ha nem vinnék el a behívót a lakására.

A felülvizsgálat tudvalevőleg Kolozsváron lesz és pedig a következő sorrendben: Szeptember 29: Margittai és központi járás. Szeptember 30: Telegdi és szalontai járások. Október 1: Belényesi és szalárdi járások. Október 3: Nagyvárad városa. Október 4: Tenkei és csékei járások. Október 5: Vaskóhi és béli járások. Október 6: Elesdi és székelyhídi járások.

Apcéhirdetése

Egy ezó ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cim a kiadóban” további 10 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Négyszobás
modern tiszta lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám.

2 szobás
komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Ingusta-u. 26. szám.

4 szobás,
földszintes, modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

Kiadó
1 kettő és egyszobás utcai lakás melléképítményekkel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Alkalmazás

Lapelárusítók
utcai árusításra, MAGAS SZAZALEKKAL, azonnal felvétetnek. Jelentkezések a kiadóban

Házvezetőnők
vagy társalkodónők menne fiatal uriaszszony magános urhoz, nőgyűző vagy idősebb házaspárhoz. Ajánlatokat kiadóba kér.

Fűszerkereskedőt
övédekkel — üzletvezetőnek helybeli fiókjához — keres azonnali helylépéssel. A Népszövetségi Furnica Hangya szövetésége, Katolikus Kör, Nagyvárad.

Perfekt
román tudással oklevéles tanító, aki hegedűt s tanít, nevelői állást keres. Balázs József, Pátálfusa (Pacalos) jud. Sălaj.

Különféle

Kifutó fiu
felvétetik, Czillér Imre, Aruhaza, Nagyvárad.

60x120
méretű csiszolt tükröt, megvetelre keresek. — Nagyvárad, Str. Ioan Ciordas 38.

Iroda
helyiségek kiadók Duca utca 9. Ertekezhetni: dr Soós Istvánnal, Sztaroveszky-u. 17-a.

Adás-vétel

Eladó
egy új dióra ebédlő 14 ezer leiert. Ertekezni: Nagyvárad, Petru Rareș-utca 6. a.

Vásárhelyi hegyen
közvetlen Nagyvárad közelében eladó 7 hold prima szőlő teljes felszereléssel, megfelelő lakóházzal, cement borházal és pincével. A ház üzletnek is kitűnően megfelel. Cim: Nagyvárad, Dr I. Ciordas-utca 38. szám.

Bicikli
jó karban, jutányosar eladó. Nagyvárad, Str. Episcopul Radu 11 Pálffy.

Pályázati hirdetmény

A Szent Vincés Irgalmas nővérek (Szeretet Leányai) romániai tartományának központja pályázatot hirdet egyik intézetének igazgató, sebész-főorvosi állására. Pályázhatnak keresztény orvosok, akik több évi sebész-klinikai okirattal és bizonyítható gyakorlattal rendelkeznek és orvosi gépek (röntgen, diatermia, rövid hullám, pantostat stb.) kezelési módját és az orvosi praxisban való alkalmazást kellőképpen ismerik. Javaldalmazás megegyezés szerint. Pályázat küldendő: Szent Vincés irgalmas nővérek tartományi főnöknőjéhez, Oradea (Nagyvárad), Strada Nogall 5.

LEGUJABB

Négyhatalmi konferencia összehívását határozták el Obersalzbergben

Anglia, Franciaország, Németország, és Olaszország megbízottai rövidesen Berlinben tartják meg a négyhatalmi értekezletet

Berchtesgadenből jelentik: Chamberlain és Hitler találkozójáról pénteken érdekes részletek váltak ismeretessé. Chamberlain midőn elvált Hitlertől a Daily Mail tudósítójának a következőképpen nyilatkozott:

— Igen barátságos megbeszélést folytattunk. Most visszatérek Londonba, hogy kormányommal a továbbiakat megbeszéljem. Remélem, hogy rövidesen újra találkozhatom Hitler kancellár úrral.

Sajtóköri körökben biztosra veszik, hogy Chamberlain és Hitler újabb találkozására a jövő héten feltétlenül sor kerül. Jól értesült körökben az Obersalzli találkozó legnagyobb eredményének azt tartják, hogy

Hitler és Chamberlain között megbeszélés történt a négyhatalmi értekezlet összehívásáról. Ezen az értekezleten Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország vesz részt.

Chamberlain a Hitler villájában való tartózkodás közben telefonon felhívta Mussolinét és Daladiert, akikkel a négyhatalmi értekezlet tervéről tárgyalt. Az értekezletre már a legközelebbi idő alatt sor kerülhet. Valószínűnek tartják, hogy esetleg a jövő héten már összeülhet a négyhatalmi értekezlet Berlinben.

Egyes lapok arról értesülnek, hogy Daladier francia miniszterelnök e hó végén Londonba utazik, ahol Chamberlain miniszterelnökkel megbeszéli az időszerű kérdéseket.

LONDON ÉS PÁRIZS DERÜLATÓ HANGULATBAN.

Londonból jelentik: A lapok általános megelégedéssel tárgyalják Chamberlain és Hitler találkozóját. A Presse Association megállapítja, hogy

Chamberlain elutazása nem jelenti a német-angol tárgyalások megszakadását,

mert már eleve sejtették, hogy erre sor kerülhet. Ilyen nagy horderejű megbeszélések idején nem történhetik meg egyetlen rövid találkozó.

A Times úgy tudja, hogy Chamberlain Berchtesgadenből való elutazása előtt Mussolininek hosszú táviratot küldött, melyben ismertette tárgyalásai eredményét. A lap még azt is jelenti, hogy a nagyjelentőségű események az angol parlament összehívását tették szükségessé. A parlamentet sürgősen, 24 óra alatt táviratilag, esetleg rádió útján hívják össze.

Teljes fegyverzetben és zárt katonai alakulatokban szöknek át Németországba a tót katonák

Németország semmi körülmények közt nem tűr el újabb kihívást

Aschból jelentik: A német távirati iroda azt az érdekes jelentést adta ki, hogy mindinkább nő azoknak a szlovák katonáknak a száma, akik teljes fegyverzetben és katonai alakulatban szöknek át cseh területről Németországba. Asch mellett 11 tót katona lépett át a határt és önként jelentkezett a német hatóságoknál. A szász határon zárt katonai alakulatokban 51 tót katona lépett át német területre. Jelentésük alkalmával elmondták, hogy

a cseh katonákkal együtt kommunista dalok éneklésére kényszerítették őket, ezt pedig keresztény katolikus lelkiü-

tük nem engedi meg s ezért otthagyták a cseh hadsereget.

A szudéta-német lakosság is egyre nagyobb tömegben menekül át Németország területére. A Waldenburg melletti menekült-tábor lakóinak a száma az elmúlt éjszaka kilenc ezer főre szaporodott. A szudéta-német menekültek éhesen és lerongyolódva érkeznek meg és hajmeresztő dolgokat mesélnek a határon túli eseményekről.

Berlinből jelentik: A cseh katonai körök intézkedésével kapcsolatban német körökben fölvetik azt a kérdést: — Vajjon Prága meg akarja-e ismételni a május 21-iki kihívást? Ezekben a körökben utalnak Hitler hétfő esti beszédére, melyben kijelentette, hogy Németország semmi körülmények között nem tűr el újabb kihívást. A Berliner Börsenzeitung megállapítja, hogy a csehek megkísérik a szudéta-németek megfélemlítését és katonai erejükkel akarják igazolni, hogy reálisan létezik a cseh állam.

Német politikai körökben a szudéta területen folyó események a legsúlyosabb benyomást váltják ki. Hangoztatják, hogy ilyen körülmények között a csehek magatartása miatt nem kerülhet sor további tárgyalásokra. Számolni kell azzal, hogy a szudéták nyílt felkelésben törnek ki, midőn a rögtönítélő bíróság határozatából az első német tisztviselőre rámered a kivégző cseh katonák puskacsöve. Ebben az esetben természetesen Németország azonnal fajtstvérei segítségére siet. A német közvélemény ügylátja, hogy az események nem korlátozódhatnak már sokáig Nyugat-Csehszlovákiára és nem lenne meglepetés, ha Csehszlovákia keleti részében a többi nemzetiségek által lakott területekre is ugyanaz a hangulat terjedne át. E nemzetiségek között legelső sorban a magyarokat értik.

Készült a Szent László-nyomda Rt. környomógépén Oradea, Str. Regale Carol II. No. 1.

Megérkezett Kolozsvárra Márton Áron kanonok apostoli kormányzói kinevezése

Kolozsvár. Saját tud. Márton Áron kanonok, kolozsvár-belvárosi plébánoshoz, apostoli kormányzóvá való kinevezése alkalmából tömegesen érkeznek az üdvözlő levelek és táviratok. Táviratot küldött a kinevezés alkalmából Mailáth Gusztáv Károly gróf, érsek is a következő szöveggel:

„Igaz örömmel vettem kinevezésed hírét. Nehéz munkáldhoz Isten segítségét kérve küldöm, üdvözlétem. Mailáth Gusztáv Károly gróf érsek”. Az üdvözlő táviratok érkezésével párhuzamban megjött a hivatalos kinevezés is, amely nem hozott meglepetést miután Márton Áron kanonok apostoli kinevezésének híre már gyorsan elterjedt, úgy hogy a kezéhez jutott okirat már csak formai megerősítést jelent. A kinevezési okmány

egyébként a következőket tartalmazza:

Nunciatura Apostola Romania Bucuresti, 25. szeptembrie, 1938. 316—38. Majd a hivatalos jelzés után latin nyelven ez olvasható:

Főtisztelendő Uram!

Sietve hozom tudomásodra, hogy a Szent-
szék a Gyulafehérvári püspökség apostoli kormányzójává nevezett ki. Midőn szívből jövő üdvözlétem és legjobb kívánságomat tolmácsolom, egyben bensőséges imával kérem az Uristent, hogy segítsen Téged abban a fontos hivatásban, mellyel a Szentszék most megbízott. A Téged megillető tisztelettel vagyok Főtisztelendőségednek legodaadó híve:

Ss. Semsí secretarius.